

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ADİYAMAN VALİLİĞİ
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK İL MÜDÜRLÜĞÜ**

**ADİYAMAN İLİ 2020 YILI ÇEVRE DURUM
RAPORU**

**ÇED, İZİN VE DENETİM GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
ÇEVRE ENVANTERİ VE BİLGİ YÖNETİMİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI
ÇEVRE DURUM RAPORLARI ŞUBE MÜDÜRLÜĞÜ**

**HAZIRLAYAN
Mustafa YILANCI
TEKNİKER**

ADİYAMAN- 2020

İÇİNDEKİLER

Sayfa

GİRİŞ	1
A.1. HAVA KALİTESİ.....	4
A.2. HAVA KALİTESİ ÜZERİNE ETKİ EDEN KİRLİTİCİLER	7
A.3. HAVA KALİTESİNİN KONTROLÜ KONUSUNDAKİ ÇALIŞMALAR	10
A.3.1. Temiz Hava Eylem Planları	10
A.5. GÜRÜLTÜ.....	12
A.6. İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ EYLEM PLANI ÇERÇEVESİNDE YAPILAN ÇALIŞMALAR	13
A.7. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	13
B. SU VE SU KAYNAKLARI	14
B.1. İLİN SU KAYNAKLARI VE POTANSİYELİ	14
B.1.1. YÜZEYSEL SULAR	14
B.1.1.1. Akarsular	14
B.1.1.2. Doğal Göller, Göletler ve Rezervuarlar	15
B.1.2. Yeraltı Suları	16
B.1.2.1. Yeraltı Su Seviyeleri	17
B.2. SU KAYNAKLARININ KALİTESİ	17
B.3. SU KAYNAKLARININ KİRLİLİK DURUMU	18
B.3.1. Noktasal kaynaklar	18
B.3.1.1. Endüstriyel Kaynaklar	18
B.3.1.2. Evsel Kaynaklar	18
B.3.2. Yayılı Kaynaklar	18
B.3.2.1. Tarımsal Kaynaklar	18
B.3.2.2. Diğer	18
B.4. DENİZLER	19
B.4.1. Deniz Kıyı Sularının Kirlilik Durumu.....	19
B.4.2. Plajların Su Kalitesi ve Mavi Bayrak Durumu	19
B.4.3. Acil Müdahale Planları	19
B.4.4. Atık Kabul Tesisleri ve Atık Alma Gemileri	19
B.4.5. Denizdeki Balık Çiftlikleri	19
B.5. SEKTÖREL SU KULLANIMLARI VE YAPILAN SU TAHSİSLERİ	19
B.5.1. İçme ve Kullanma Suyu.....	19
B.5.1.1. Yüzeysel su kaynaklarından kullanılan su miktarı ve içme suyu arıtım tesisi mevcudiyeti	19
B.5.1.2. Yeraltı su kaynaklarından temin edilen su miktarı ve içme suyu arıtım tesisi mevcudiyeti	20
B.5.1.3. İçme Suyu temin edilen kaynağın adı, mevcut durumu, potansiyeli vb.	20
B.5.2. Sulama.....	20
B.5.2.1. Salma sulama yapılan alan ve kullanılan su miktarı	21
B.5.2.2. Damlama, yağmurlama veya basınçlı sulama yapılan alan ve kullanılan su miktarı	21
B.5.4. Enerji Üretimi Amacıyla Su Kullanımı	21
B.5.5. Rekreasyonel Su Kullanımı	22
B.6. ÇEVRESEL ALTYAPI	22
B.6.1. Kentsel Kanalizasyon Sistemi ve Atıksu Arıtma Tesisleri Hizmetleri.....	22
B.6.2. Organize Sanayi Bölgeleri ve Münferit Sanayiler Atıksu Altyapı Tesisleri.....	25
B.6.3. Katı Atık (Düzenli) Depolama Tesisleri Atıksuları İçin Önlemler	25
B.6.4. Atıksuların Geri Kazanılması ve Tekrar Kullanılması	26
B.7. TOPRAK KİRLİLİĞİ VE KONTROLÜ.....	26
B.7.1. Noktasal Kaynaklı Kirlenmiş Sahalar.....	26

<i>B.7.2. Arıtma Çamurlarının Bertaraf Yöntemi</i>	27
<i>B.7.4. Tarımsal Faaliyetler İle Oluşan Toprak Kirliliği</i>	28
B.8. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	31
C. ATIK	32
C.1. BELEDİYE ATIKLARI (KATI ATIK BERTARAF TESİSLERİ)	32
C.3. SIFIR ATIK YÖNETİMİ	34
<i>C.3.1. Eğitimler</i>	34
<i>C.3.3. Atık Miktarları</i>	35
<i>C.3.4. Sisteme Geçen Kuruluş Sayısı</i>	36
<i>C.3.5. Ekipman</i>	37
<i>C.3.6. Kompost</i>	37
<i>C.3.7. Sıfır Atık Belgesi</i>	38
C.5. TEHLİKELİ ATIKLAR	41
C.6. ATIK MADENİ YAĞLAR	42
C.7. ATIK PİL VE AKÜMÜLATÖRLER	43
C.8. BİTKİSEL ATIK YAĞLAR	44
C.9. ÖMRÜNÜ TAMAMLAMIŞ LASTİKLER	44
C.10. ATIK ELEKTRİKLİ VE ELEKTRONİK EŞYALAR	45
C.11. ÖMRÜNÜ TAMAMLAMIŞ ARAÇLAR	45
C.12. TEHLİKESİZ ATIKLAR	46
<i>C.12.1 Demir ve Çelik Sektörü ve Cüruf Atıkları</i>	46
<i>C.12.2 Kömürle Çalışan Termik Santraller ve Kül</i>	46
<i>C.12.3 Atıksu Arıtma Tesisi Çamurları</i>	47
C.13. TIBBİ ATIKLAR	47
C.14. MADEN ATIKLARI	48
C.15. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	49
Ç. BÜYÜK ENDÜSTRİYEL KAZALARIN ÖNLENMESİ ÇALIŞMALARI	50
Ç.1. BÜYÜK ENDÜSTRİYEL KAZALAR	50
Ç.2. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	50
D. DOĞA KORUMA VE BİYOLOJİK ÇEŞİTLİLİK	51
D.1. FLORA	51
D.2. FAUNA	51
D.3. ORMANLAR VE MİLLİ PARKLAR	51
<i>D.3.1. Ormanlar</i>	51
<i>D.3.2. Milli Parklar</i>	51
<i>D.3.3. Tabiat Parkları</i>	51
D.4. ÇAYIR VE MERA	51
D.5. SULAK ALANLAR	51
D.6. TABİAT VARLIKLARINI KORUMA ÇALIŞMALARI	51
<i>D.6.1. Tabiat Anıtları</i>	51
<i>D.6.2. Tabiatı Koruma Alanları</i>	52
<i>D.6.3. Anıt Ağaçlar</i>	52
<i>D.6.4. Özel Çevre Koruma Bilgileri</i>	52
<i>D.6.5. Doğal Sit Alanları</i>	52
D.7. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	52
E. ARAZİ KULLANIMI	53
E.1. ARAZİ KULLANIM VERİLERİ	53
E.2. MEKÂNSAL PLANLAMA	55
<i>E.2.1. Çevre Düzeni Planı</i>	55
PLANIN AMACI	55

PLANIN HEDEFLERİ	55
E.3. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	56
F. ÇED, ÇEVRE İZİN VE LİSANS İŞLEMLERİ	57
F.1. ÇEVRESEL ETKİ DEĞERLENDİRMESİ İŞLEMLERİ	57
F.2. ÇEVRE İZİN VE LİSANS İŞLEMLERİ	58
F.3. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	59
G. ÇEVRE DENETİMLERİ VE İDARİ YAPTIRIM UYGULAMALARI	60
G.1. ÇEVRE DENETİMLERİ	60
G.2. ŞİKAYETLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ	61
G.3. İDARİ YAPTIRIMLAR	61
G.4. ÇEVRE KANUNU UYARINCA DURDURMA CEZASI UYGULAMALARI	62
G.5. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	62
H. ÇEVRE EĞİTİMLERİ	64

ÇİZELGELER DİZİNİ

	Sayfa
Çizelge A.1 – Hava kalitesi değerlendirme ve yönetiminde limit değerlerinde kademeli azaltım ve uyarı eşikleri.....	5
Çizelge A.2 - Ulusal hava kalite indeksi kesme noktaları.....	5
Çizelge A.3 - Ulusal hava kalitesi indeksi.....	6
Çizelge A.4 –2020 yılı itibariyle sürekli emisyon ölçüm sistemleri	7
Çizelge A.5 – 2020 yılında kullanılan yakıt türleri ve miktarları.....	6
Çizelge A.6 - 2020 yılındaki araç sayısı ve egzoz ölçümü yaptıran araç sayısı.....	7
Çizelge A.7 - 2020 yılında hava kalitesi ölçüm istasyon yerleri ve ölçülen parametreler	8
Çizelge 8 - 2020 yılı hava kalitesi parametreleri aylık ortalama değerleri ve sınır değerini aştığı gün sayıları ($\mu\text{g}/\text{m}^3$; CO : mg/m^3).....	8
Çizelge B.9 –İlin akarsuları.....	9
Çizelge B.10 - Mevcut göl, gölet ve rezervuarlar	10
Çizelge B.11 – Yeraltı suyu potansiyeli	11
Çizelge B.12 - 2020 yılı yüzey ve yeraltı sularında tarımsal faaliyetlerden kaynaklanan nitrat kirliliği ile ilgili analiz sonuçları	Hata! Yer işareti tanımlanmamış.
Çizelge B.13 – Kıyı su kütlelerinin ekolojik kalite değerlendirmesi.....	17
Çizelge B.14 – 2020 yılı itibariyle acil müdahale planı hazırlaması gereken ve onaylı plana sahip kıyı tesisi sayısı.....	18
Çizelge B.15 – 2020 yılı itibariyle kentsel atıksu arıtma tesislerinin durumu.....	19
Çizelge B.16 – 2020 yılı OSB, Serbest Bölgeler ve Sanayi Sitelerinde atıksu arıtma tesislerinin (AAT) durumu	20
Çizelge B.17 – 2020 yılı itibariyle münferit sanayiye ait atıksu arıtma tesisi (AAT) sayısı	21
Çizelge B.18 – 2020 yılı itibariyle arıtıldıktan sonra bertaraf edilen atıksu durumu	21
Çizelge B.19 - 2020 yılı için tespit edilen noktasal kaynaklı toprak kirliliğine ilişkin veriler.....	22
Çizelge B.20 – 2020 yılında kullanılan ticari gübre tüketiminin bitki besin maddesi bazında ve yıllık tüketim miktarları	23
Çizelge B.21 - 2020 yılında tarımda kullanılan girdilerden gübreler haricindeki diğer kimyasal maddeleri (tarımsal ilaçlar vb)	24
Çizelge B.22 - 2020 yılında topraktaki pestisit vb tarım ilacı birikimini tespit etmek amacıyla yapılmış analizin sonuçları.....	25

Çizelge C.23 - 2020 yılı için il/ilçe belediyelerince toplanan ve yerel yönetimlerce (büyükşehir belediyesi/ belediye/ birliklerce) yönetilen belediye atığı miktarı ve toplanma, taşınma ve bertaraf yöntemleri.....	26
Çizelge C.24 – 2020 yılı itibariyle hafriyat toprağı, inşaat ve yıkıntı atıkları yönetimi.....	34
Çizelge C.25 – 2020 yılında sıfır atık yönetimi kapsamında verilen eğitimler	29
Çizelge C.26 – 2020 yılı itibariyle Atık Getirme Merkezleri.....	30
Çizelge C.27 – 2020 yılında sıfır atık yönetimi kapsamında toplanan atık miktarı	35
Çizelge C.28 – 2020 yılı itibariyle sıfır atık sistemini uygulayan kurum/kuruluş sayısı	36
Çizelge C.29 – 2020 yılı itibariyle sıfır atık yönetimi kapsamındaki ekipmanlar.....	37
Çizelge C.30 – 2020 yılı itibariyle sıfır atık yönetimi kapsamında kompost üretimi bilgileri.....	37
Çizelge C.31 - Temel Seviye Sıfır Atık Belgesi almış kurum türlerine ilişkin bilgiler.....	32
Çizelge C.32 - 2019 yılı ambalaj ve ambalaj atıkları istatistik sonuçları*	39
Çizelge C.33 - 2020 yılında kayıtlı ekonomik işletme sayısı	39
Çizelge C.34 - 2020 yılında kayıtlı ambalaj atığı toplama ayırma tesisi sayısı.....	40
Çizelge C.35 - 2020 yılında ambalaj atığı geri kazanım tesisi sayısı	40
Çizelge C.36 – 2020 yılında Belediyelerin Ambalaj Atık Yönetim Planı (AAYP) durumu.....	41
Çizelge C.37 - 2020 yılında Atık Getirme Merkezleri ile ilgili durum	41
Çizelge C.38 – 2019 yılında atık işleme yöntemine göre atık miktarları*	42
Çizelge C.39 – 2019 yılı için atık madeni yağ geri kazanım ve bertaraf miktarları.....	43
Çizelge C.40 – Yıllar itibariyle toplanan atık akü ve pil miktarı (kg)*.....	43
Çizelge C.41 – 2019 yılı için atık bitkisel yağlarla ilgili veriler	44
Çizelge C.42 –2019 yılında oluşan ömrünü tamamlamış lastikler ile ilgili veriler.....	44
Çizelge C.43 – Yıllar itibariyle geri kazanım tesislerine ve Atık Yakma Tesislerine gönderilen toplam ÖTL miktarları (ton/yıl)	44
Çizelge C.44 –2020 yılı AEEE toplanan ve işlenen miktarlar	45
Çizelge C.45 - 2020 yılı teslim alınan ÖTA sayısı.....	45
Çizelge C.46 – 2019 yılı için sanayi tesislerinde oluşan tehlikesiz atıkların toplanma ve bertaraf edilmesi ile ilgili verileri	46
Çizelge C.47 –2019 yılı için ildeki demir ve çelik üreticileri, cüruf ve bertaraf yöntemi.....	46
Çizelge C.48 –2019 yılı termik santrallerde kullanılan kömür, oluşan cüruf ve uçucu kül miktarı.....	47
Çizelge C.49 – 2020 yılında il sınırları içinde oluşan yıllık tıbbi atık miktarı	47
Çizelge C.50 - Yıllara göre tıbbi atık miktarı.....	48
Çizelge C.51 – 2020 yılında maden zenginleştirme tesislerinden kaynaklanan atık miktarı	48
Çizelge C.52 – 2020 yılı itibariyle bulunan atık işleme tesisi sayısı.....	49
Çizelge Ç.53 – 2020 yılında BEKRA kuruluşlarının sayısı	50
Çizelge Ç.54 – 2020 yılında BEKRA bildirimleri sorgulanan kuruluş sayıları	50
Çizelge E.55 – Arazi kullanım sınıflandırması	44
Çizelge F.56 – Bakanlık merkez ve ÇŞİM tarafından 2020 yılı içerisinde alınan ÇED Olumlu ve ÇED Gerekli Değildir Kararlarının sektörel dağılımı	57
Çizelge F.57 – 2014-2020 yılları arasında verilen iade/iptal kararlarının sektörel dağılımı	58
Çizelge F.58 – 2020 yılında Bakanlık Merkez teşkilatı ve ÇŞİM tarafından verilen Geçici Faaliyet Belgesi ve Çevre İzni/Çevre İzni ve Lisansı Belgesi sayıları.....	58
Çizelge G.59 - 2020 yılında ÇŞİM tarafından gerçekleştirilen denetimlerin sayısı.....	60
Çizelge G.60 – 2020 yılında ÇŞİM’e gelen tüm şikâyetler ve bunların değerlendirilme durumları.....	61
Çizelge G.61 – 2020 yılında ÇŞİM tarafından uygulanan ceza miktarları ve sayısı.....	61

GRAFİKLER DİZİNİ

Sayfa

Grafik A.1 - 2020 yılında Adıyaman Merkez istasyonu PM ₁₀ parametresi günlük ortalama değer grafiği*	6
Grafik A.2 - 2020 yılında Adıyaman Merkez istasyonu SO ₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği*	7
Grafik A.3 –2020 yılında gürültü konusunda yapılan şikayetlerin dağılımı	13
Grafik B.4 – 2020 yılı itibariyle plajların durumu, mavi bayrak almış plaj ve marinaların sayısı	12
Grafik B.5 - 2020 yılı belediyeler tarafından içme ve kullanma suyu şebekesi ile dağıtılmak üzere temin edilen su miktarının kaynaklara göre dağılımı	13
Grafik B.6 - 2020 yılında endüstrinin kullandığı suyun kaynaklara göre dağılımı	14
Grafik B.7 – 2020 yılında kanalizasyon şebekesi tesisi ile hizmet verilen belediye nüfusunun toplam nüfusa oranı	15
Grafik B.8 – 2020 yılında atıksu arıtma tesisi ile hizmet verilen belediye nüfusunun toplam belediye nüfusuna oranı	16
Grafik B.9 - 2020 yılında belediyelerden kaynaklanan arıtma çamurunun yönetimi	17
Grafik B.10 - 2020 yılında sanayiden kaynaklanan arıtma çamurunun yönetimi	18
Grafik C.11 - 2020 yılı itibariyle katı atık kompozisyonu	19
Grafik C.12 – Yıllar bazında sıfır atık yönetimi kapsamında verilen eğitimlere katılan kişi sayısı	22
Grafik C.13 – Yıllar bazında sıfır atık yönetimi kapsamında toplanan atık miktarı	36
Grafik C.14 – Yıllar itibariyle sıfır atık sistemine geçen kurum/kuruluş binası sayısı	37
Grafik C.15 – Yıl bazında kayıtlı ekonomik işletme sayısı	Hata! Yer işareti tanımlanmamış.
Grafik C.16 – Yıl bazında bulunan ambalaj atığı geri kazanım tesisi sayısı	40
Grafik C.17 – Atık yönetim uygulaması verilerine göre ilimizdeki tehlikeli atık yönetimi*	42
Grafik C.18 – Yıllar itibariyle ilinde atık madeni yağ toplama miktarları &	43
Grafik C.19 – Yıllar itibariyle geri kazanım tesislerine ve Atık Yakma Tesislerine gönderilen toplam ÖTL miktarları (ton/yıl)	45
Grafik C.20 - Yıllar itibariyle atık elektrikli ve elektronik eşya toplama miktarları (ton)	Hata! Yer işareti tanımlanmamış.
Grafik C.21 - Yıllar itibariyle AEEE işleyen tesis sayısı	Hata! Yer işareti tanımlanmamış.
Grafik C.22 –2019 yılı kül atıklarının yönetimi	40
Grafik C.23 – 2020 yılında madencilikte proses atıklarının bertarafı	48
Grafik E.24 – 2018 yılı arazi kullanım durumuna göre arazi sınıflandırması	44
Grafik F.25 – 2020 yılında ÇED Olumlu Kararı alınan projelerin sektörel dağılımı	57
Grafik F.26 – 2020 yılında ÇED Gerekli Değildir Kararı alınan projelerin sektörel dağılımı	58
Grafik F.27 – 2020 yılında verilen Çevre İzin/ Çevre İzin ve Lisans Belgelerinin konularına göre dağılımı	59
Grafik G.28 – ÇŞİM tarafından 2020 yılında gerçekleştirilen planlı ve ani çevre denetimlerinin dağılımı	60
Grafik G.29 – 2020 yılında ÇŞİM gelen şikâyetlerin konulara göre dağılımı	61
Grafik G.30 – 2020 yılında ÇŞİM tarafından uygulanan idari para cezaları miktarının konulara göre dağılımı	62
Grafik G.31 - 2020 yılında ÇŞİM tarafından uygulanan idari para cezaları sayısının konulara göre dağılımı	62

HARİTALAR DİZİNİ

	<u>Sayfa</u>
Harita A.1 – Adıyaman ilinde bulunan hava kirliliği ölçüm cihazlarının yerleri.....	8
Harita E.2 –Adıyaman ilinin Çevre Düzeni Planı.....	48

RESİMLER DİZİNİ

	<u>Sayfa</u>
Resim C.1 - Beyaz Nilüfer - <i>Nymphaea alba</i>	43
Resim D.2 - Kervançulluğu (<i>Numenius arquata</i>).....	44

GİRİŞ

Adıyaman ilimizi Tanıyalım

Adıyaman İli Türkiye'nin Güneydoğu Anadolu Bölgesinin batı ucunda Orta Fırat bölümü içinde yer alır. Toroslar'ın güneydoğu uzantıları üstünde yer alan Adıyaman ilinin Kuzeyinde Malatya ili (Pütürge, Yeşilyurt ve Doğanşehir ilçesi), Batıda Kahramanmaraş ili (Merkez ile Pazarcık ilçesi), Güneybatıda Gaziantep (Araban ilçesi), Güneydoğuda Şanlıurfa ili (Siverek, Hilvan, Bozova ve Halfeti ilçeleri), Doğuda ise Diyarbakır ili (Çermik ile Çüngüş ilçesi) bulunmaktadır.

Merkez ilçe dahil 9 ilçesi ile 406 köyü vardır. İlçeleri Merkez, Besni, Çelikhan, Gerger, Gölbaşı, Kahta, Samsat, Sincik ve Tut ilçeleridir. Adıyaman ili 370 25' ile 380 11' kuzey enlemi, 370 ve 390 doğu boylamı arasında yer alır. Adıyaman ilinin yüzölçümü 7 614 km² , göller ile 7.871 km² olup, rakımı 669 m dir. Yüzölçümü : 7614 km² Nüfus : 632.459 Trafik Kodu : 02 Konum itibariyle de ilin merkezi bir yerinde yer almıştır. Kuzeyinde Çelikhan , sincik ilçeleri, doğusunda Kahta ilçesi, güneydoğusunda Samsat ilçesi ve Atatürk Baraj gölü ile güneyinde Fırat nehri, batısında da Besni İlçesi ile Tut İlçesi yer alır.Yüz ölçümü 1702 Km, yüksekliği ise 669 m.'dir.

Adıyaman İli daha önceleri sadece kale (Hısn-ı Mansur Kalesi) etrafında iken bilhassa, il merkezi olduğu 1954 yılından itibaren süratle gelişmiştir.

İlçe merkezinde doğu – batı istikametinde çizilerek çizilecek bir çizgi ilçeyi yaklaşık olarak ikiye böler. Bu çizginin kuzeyi dağlık, güneyi ise ovalıktır. Ova, güneydeki Fırat nehri ve Atatürk Barajı göl kıyısına kadar devam eder. Kentin birkaç kilometre kuzeyinden itibaren kuzeye doğru gittikçe yükselen dağlık alanlar başlar. Güneydoğu Torosların bir bölümü olan

bu dağlar doğu – batı istikametinde uzanır. Yüz ölçümünün üçte birinden fazlasını oluşturan kuzeyindeki dağlık alanlarda yayla iklimi hüküm sürer.

Ekonomik Durumu

Sanayi Tarihçesi

Adıyaman'ının sanayi ile tanışma tarihi 1955'tir. Tekstil sektörü ile ilgili entegre bir tesisin kurulması amacıyla 1955 tarihinde "Adıyaman Pamuklu Dokuma Sanayi Türk Anonim Şirketi" kurulmuş ve 1967 yılında üretime geçmiştir. 1973–1975 tarihleri arasında Çimento, Süt ve Yem Fabrikası tesislerinin Adıyaman'da kurulması ile ilgili etüt proje bazında birtakım çalışmalar başlatılmıştır.

Kalkınmada Öncelikli Yörelere uygulanan devlet yardımları ve teşvikler ile temin edilen uzun vadeli ucuz maliyetli kredilerle sanayide ve yatırımlarda gözlemlenebilir bir hareketliliğin olduğu ancak, alınan kredilerin iyi değerlendirilememesi ve yatırımcıların yönlendirilememesi nedeniyle arzulanabilir bir yatırım hamlesinin yapılamadığı görülmektedir. 1988 yılından sonra birtakım tekstil ve un fabrikalarının faaliyete geçmesiyle yatırımlarda nispi bir artışın olduğu görülmektedir.

Adıyaman'ın Bugünkü Sanayi Durumu;

Ekonomisi ağırlıklı olarak tarıma dayalı olmakla birlikte son yıllarda özellikle tekstil, gıda ve mermer sektörü yatırımlarında sanayileşme eğilimi görünmektedir. Sanayi işletmelerinin büyük bir çoğunluğu il merkezindedir.

- Özel sektör kamu sektörüne göre daha fazla katma değer meydana getirmiştir.
- Sanayi sektörü içerisinde tekstil sanayisinin gıda sektörüne göre daha fazla katma değer meydana getirdiği görülmektedir.
- Darboğazda olan tesisler genellikle ham madde, Pazar noksanlığı ve ağırlıklı olarak da işletme sermayesi yetersizliği nedeniyle problemler yaşamaktadır.
- En önemli yer altı zenginliği petroldür.
- Özel sektör üretimleri ile birlikte ülkemiz ham petrolünün yaklaşık %20'si Adıyaman bölgesinde üretilmektedir.
- Maden kaynakları bakımından oldukça zengin potansiyele sahiptir.

Bu gün itibariyle İlimiz genelinde merkez ve ilçeler dahil, değişik alan ve sektörde sanayi sicil belgesi almış 449 işletmemiz mevcut olup, bu işletmelerde 13.267 kişi istihdam edilmektedir. İl genelinde sanayi işletmelerinin sektörel dağılımına baktığımızda, % 24 ile Tekstil ürünleri imalatı, % 21'lik bir oran ile Gıda ürünleri imalatı sektörlerinin ilk iki sırada olduğu görülmektedir.

Diğer sektörler sırasıyla;

- % 18 Taş ve Toprağa Dayalı Ürünler;
- % 12 Enerji
- % 8 Ana Metal (Demir Çelik ve Demir Dışı Metaller),
- % 6 Mobilya imalatı
- % 4 Petrol ürünleri
- % 2 Lastik ve plastik ürünleri imalatı,
- % 1 Kimyasal Ürünler (Kimya-Gübre)
- % 1 Makine imalatı, tarım makineleri, elektrikli makineler

% 3 Diğer (Çimento, Kağıt ve Kağıt Ürünleri, Deri ve deri ürünleri);

şeklinde dağılım göstermektedir.

Hayvancılık sektöründe Yapılabilecek Yatırımlar

Yıllardır bitkisel ve hayvansal üretim arasında denge kurulamamış, son yıllarda bu denge hayvancılık aleyhine bozulmuştur. Bu olumsuz yapının ortadan kaldırılmasına yönelik besicilik yatırımlarının artırılması gerekmektedir.

- Su Ürünleri Üretimi ve İşleme Tesisi,
- Arıcılık ve Bal Üretimine Yönelik Yatırımlar,
- Tiftik Keçisi yetiştiriciliği,
- Et Besiciliği,
- Süt Besiciliği,
- Yumurta tavukçuluğu,
- Et Tavukçuluğu,
- Hindi Yetiştiriciliği,
- Devekuşu Yetiştiriciliği,

Maden Sektöründe Yapılabilecek Yatırımlar

Yer altı zenginliği yüksek olmasına rağmen, petrolün dışındaki maden varlığından bugüne kadar yeterince istifade edilememiştir. İlimiz Maden potansiyeli yönünden irdelendiğinde özellikle son yıllarda bölgede yapılan arama çalışmalarında önemli bir mermer rezervinin varlığı tespit edilmiştir.

Maden sektöründe yapılabilecek 4 yatırım belirlenmiştir.

Bakır Madeni Ocak İşletmeciliği,

- Linyit Kömürü Ocak İşletmeciliği,
- Mermer Ocak İşletmeciliği
- Mermer İşleme Atölyeleri

Turizm

İlimizde inanç turizmi (Safvan –Bin Muattal sahabe ve Menzil Tarikatı) ve tarihi ve antik yerler (Nemrut Dağı, Cendere Köprüsü, Eski Kahta Kalesi) olarak bilinen yerlere ziyaretler olmaktadır.

Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü birimi olan ÇED,Çevre İzin ve Lisans Şubesi ile Çevre Yönetimi Şubesi olarak Bir tane şube müdürüne bağlı olarak görev yapmaktadır. ÇED Çevre ve İzin Lisans Şubesi 3 tane Çevre Mühendisi, 2 tane Tekniker görev yapmaktadır. Çevre Yönetimi ise 4 tane Çevre Mühendisi 4 tane de tekniker görev yapmaktadır.1 tane Şube Müdürü (Çevre Müh.) her iki şubeye bakmaktadır.

A. HAVA

A.1. Hava Kalitesi

Modern yaşamın getirdiği şehirleşmenin bir sonucu olan hava kirliliği, yerel ve bölgesel olduğu kadar küresel ölçekte de etki alanına sahiptir. Hava kirliliğinin insan sağlığına önemli etkileri olması sebebiyle, hava kalitesi konusuna tüm dünyada büyük önem verilmektedir. Hava kirliliği problemlerini çözmek ve strateji belirlemek için, bilimsel topluluk ve ilgili otoritenin her ikisi de atmosferik kirlenici konsantrasyonlarını izlemek ve analiz etmek konusuna odaklanmışlardır (Kyrkilis vd, 2007). Otoritelerin hava kalitesinin korunması ve iyileştirilmesi konusunda sorumluluklarının yanı sıra, halk sağlığını doğrudan etki eden bir konu olması sebebiyle, kamuoyuna iletişim araçları vasıtasıyla hava kirliliği güncel bilgilerini sunması da sorumlulukları arasındadır.

Ülkemizde dış ortam hava kalitesine ilişkin parametrelerin yönetimi Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği gereğince gerçekleştirilmektedir. Bu kapsamda, 2020 yılı itibarıyla geçerli olan hava kalitesi limit değerlerine ilişkin bilgi Çizelge A.1’te verilmektedir.

Ancak farklı kirlenicilere ait ölçümleri anlamak bu konuda çalışan bir bilim insanı için mümkün olsa bile genel halk ve yerel otoriteler için oldukça zor olmaktadır. Bu sebeple, hava kirliliğinin/hava kalitesinin durumunu kamuoyuna açıklarken halkın kolayca anlayabileceği bir sınıflama sistemi kullanılmaktadır. Tüm dünyada yaygın olarak kullanılan, Hava Kalitesi İndeksi (HKİ) denilen bu sınıflama sistemi ile havadaki kirlenicilerin konsantrasyonlarına göre hava kalitesi için iyi, orta, kötü, tehlikeli vb şeklinde derecelendirme yapılmaktadır. Dünyanın pek çok ülkesinde indeks hesaplanmasında kullanılan yöntem ve kriterler, kendi ülkelerinde uygulanan hava kalitesi standartlarına uygun şekilde oluşturulmuştur.

Bir ulusun hava kalitesinin iyileştirilmesi konusundaki başarısı, yerel ve ulusal hava kirliliği sorunları ve kirlilik azaltmadaki gelişmeler konusunda doğru ve iyi bilgilendirilmiş vatandaşların desteğine bağlıdır (Sharma vd, 2003a). Bir bölgedeki kirlenici seviyelerini anlamak için uygun bir aracın geliştirilmesi büyük önem taşımaktadır. Bu araç, vatandaşın hava kirliliği seviyesi hakkında doğru ve anlaşılabilir şekilde bilgi sağlarken, aynı zamanda ilgili otoritelerin toplum sağlığını korumak için önlem almaları konusunda kullanılabilir olmalıdır (Kyrkilis vd, 2007).

Bu amaçla, geliştirilen standart değerler, gerek uyarıcı ve anlaşılabilir olması gerekse de kullanımı açısından yaygın olarak bir indekse çevrilerek sunulabilmektedir. Belli bir bölgedeki hava kalitesinin karakterize edilmesi için ülkelerin kendi sınır değerlerine göre dönüştürdükleri ve kirlilik sınıflandırılmasının yapıldığı bu indekse Hava Kalitesi İndeksi (HKİ) (Air Quality Index/AQI) adı verilmektedir. İndeks belirli kategorilerde farklı tanım ve renkler kullanılarak ifade edilmekte ve ölçümü yapılan her kirlenici için ayrı ayrı düzenlenmektedir (Yavuz, 2010).

Ulusal Hava Kalitesi İndeksi, ulusal mevzuatımız ve sınır değerlerimize uygun olarak oluşturulmuştur. 5 temel kirlenici için hava kalitesi indeksi hesaplanmaktadır. Bunlar; partikül maddeler (PM₁₀), karbon monoksit (CO), kükürt dioksit (SO₂), azot dioksit (NO₂) ve ozon (O₃) dur.

Çizelge A.1 – Hava kalitesi değerlendirme ve yönetiminde limit değerlerinde kademeli azaltım ve uyarı eşikleri

KİRLLETİCİ	ORTALAMA SÜRE	LİMİT DEĞER		UYARI EŞİĞİ
		2019 ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	2020 ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	
SO ₂	saatlik -insan sağlığının korunması için-	380	350	500 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ (hava kalitesinin temsili bölgelerinde bütün bir “bölge” veya “alt bölge”de veya en azından 100 km^2 'de –hangisi küçükse- üç ardışık saatte ölçülür)
	24 saatlik -insan sağlığının korunması için-	150	125	
	yıllık ve kış dönemi (1 Ekim'den 31 Mart'a kadar) -insan sağlığının korunması için-	20	20	
NO ₂	saatlik -insan sağlığının korunması için-	260	250	400 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ (hava kalitesinin temsili bölgelerinde bütün bir “bölge” veya “alt bölge”de veya en azından 100 km^2 'de –hangisi küçükse- üç ardışık saatte ölçülür)
	yıllık -insan sağlığının korunması için-	44	40	
NO _x	yıllık -vegetasyonun korunması için-	30	30	----
PM ₁₀	24 saatlik -insan sağlığının korunması için-	60	50	----
	yıllık -insan sağlığının korunması için-	44	40	
Pb	yıllık -insan sağlığının korunması için-	0,6	0,5	----
BENZEN	yıllık -insan sağlığının korunması için-	8	7	----
CO	maksimum günlük 8 saatlik ortalama -insan sağlığının korunması için-	10.000	10.000	----

(Kaynak: Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği)

Hava kalitesine ilişkin hava kalite indeksi karşılaştırması da Çizelge A.2' de verilmektedir.

Çizelge A.2 - Ulusal hava kalite indeksi kesme noktaları

İndeks	HKİ	SO ₂ [µg/m ³]	NO ₂ [µg/m ³]	CO [µg/m ³]	O ₃ [µg/m ³]	PM10 [µg/m ³]
		1 Sa. Ort.	1 Sa. Ort.	8 Sa. Ort.	8 Sa. Ort.	24 Sa. Ort.
İyi	0 – 50	0-100	0-100	0-5.500	0-120 ^L	0-50
Orta	51 – 100	101-250	101-200	5.501-10.000	121-160	51-100
Hassas	101 – 150	251-500	201-500	10.001-16.000 ^L	161-180 ^B	101-260
Sağlıksız	151 – 200	501-850	501-1.000	16.001-24.000	181-240 ^U	261-400
Kötü	201 – 300	851-1.100	1.001-2.000	24.001-32.000	241-700	401-520
Tehlikeli	301 – 500	>1.101	>2.001	>32.001	>701	>521

L: Limit Değer

B: Bilgi Eşiği

U: Uyarı Eşiği

Çizelge A.3 - Ulusal hava kalitesi indeksi

Hava Kalitesi İndeksi (AQI) Değerler	Sağlık Endişe Seviyeleri	Renkler	Anlamı
Hava Kalitesi İndeksi bu aralıkta olduğunda..	..hava kalitesi koşulları..	..bu renkler ile sembolize edilir..	..ve renkler bu anlama gelir.
0 – 50	İyi	Yeşil	Hava kalitesi memnun edici ve hava kirliliği az riskli veya hiç risk teşkil etmiyor.
51 – 100	Orta	Sarı	Hava kalitesi uygun fakat alışılmadık şekilde hava kirliliğine hassas olan çok az sayıdaki insanlar için bazı kirleticiler açısından orta düzeyde sağlık endişesi oluşabilir.
101- 150	Hassas	Turuncu	Hassas gruplar için sağlık etkileri oluşabilir. Genel olarak kamunun etkilenmesi olası değildir.
151 – 200	Sağlıksız	Kırmızı	Herkes sağlık etkileri yaşamaya başlayabilir, hassas gruplar için ciddi sağlık etkileri söz konusu olabilir.
201 – 300	Kötü	Mor	Sağlık açısından acil durum oluşturabilir. Nüfusun tamamının etkilenme olasılığı yüksektir.
301 – 500	Tehlikeli	Kahverengi	Sağlık alarmı: Herkes daha ciddi sağlık etkileri ile karşılaşabilir.

**Çizelge A.4 –2020 yılı itibariyle sürekli emisyon ölçüm sistemleri
(ÇŞİM, 2021)**

SEKTÖR	TESİS SAYISI	BACA SAYISI
Ağaç İşleme Tesisleri		
Asit Üretim Tesisleri		
Atık Geri Kazanım ve Bertaraf Tesisleri		
Cam Üretim Fabrikaları		
Çimento	1	2
Demir - Çelik ve Metalurji Fabrikaları		
Doğalgaz Çevrim ve Termik Santraller		
Gıda Fabrikaları		
Gübre Fabrikaları		
Kağıt Fabrikaları		
Kimya Fabrikaları		
Kireç Fabrikaları		
Lastik Üretim Tesisleri		
Otomotiv		
Petrol ve Petrokimya Tesisleri		
Şeker Fabrikaları		
Tekstil Fabrikaları		
TOPLAM		

A.2. Hava Kalitesi Üzerine Etki Eden Kirleticiler

Hava kirliliği, doğrudan veya dolaylı olarak insan sağlığını etkileyerek yaşam kalitesini düşürmektedir. Günümüzde hava kirliliği nedeniyle yerel, bölgesel ve küresel sorunlar yaygın olarak yaşanmaktadır.

Yoğun şehirleşme, şehirlerin yanlış yerleşmesi, motorlu taşıt sayısının artması, düzensiz sanayileşme, kalitesiz yakıt kullanımı, topoğrafik ve meteorolojik şartlar gibi nedenlerden dolayı büyük şehirlerimizde özellikle kış mevsiminde hava kirliliği yaşanabilmektedir.

Bir bölgede hava kalitesini ölçmek, o bölgede yaşayan insanların nasıl bir hava teneffüs ettiğinin bilinmesi açısından çok büyük önem taşımaktadır. Ayrıca, önemli bir nokta da, bir bölgede meydana gelen hava kirliliğinin sadece o bölgede görülmeyip meteorolojik olaylara bağlı olarak yayılım göstermesi ve küresel problemlere de (küresel ısınma, asit yağmurları, vb) sebep olmasıdır.

Renksiz bir gaz olan kükürtdioksit (SO₂), atmosfere ulaştıktan sonra sülfat ve sülfürik asit olarak oksitlenir. Diğer kirleticiler ile birlikte büyük mesafeler üzerinden taşınabilecek damlalar veya katı

partiküller oluşturur. SO₂ ve oksidasyon ürünleri kuru ve nemli depozisyonlar (asitli yağmur) sayesinde atmosferden uzaklaştırılır.

Azot Oksitler (NO_x), Azot monoksit (NO) ve azot dioksit (NO₂), toplamı azot oksitleri (NO_x) oluşturur. Azot oksitler genellikle (%90 durumda) NO olarak dışarı verilir. NO ve NO₂' nin ozon veya radikallerle (OH veya HO₂ gibi) reaksiyonu sonucunda oluşur. İnsan sağlığını en çok etkileyen azot oksit türü olması itibari ile NO₂ kentsel bölgelerdeki en önemli hava kirleticilerinden biridir. Azot oksit (NO_x) emisyonları insanların yarattığı kaynaklardan oluşmaktadır. Ana kaynakların başında kara, hava ve deniz trafiğindeki araçlar ve endüstriyel tesislerdeki yakma kazanları gelmektedir.

İnsan sağlığına etkileri açısından, sağlıklı insanların çok yüksek NO₂ derişimlerine kısa süre dahi maruz kalmaları, şiddetli akciğer tahribatlarına yol açabilir. Kronik akciğer rahatsızlığı olan kişilerin ise bu derişimlere maruz kalmaları, akciğerde kısa vadede fonksiyon bozukluklarına yol açabilir. NO₂ derişimine uzun süre maruz kalınması durumunda ise buna bağlı olarak solunum yolu rahatsızlıklarının ciddi oranda arttığı gözlenmektedir.

Toz Partikül Madde (PM₁₀), partikül madde terimi, havada bulunan katı partikülleri ifade eder. Bu partiküllerin tek tip bir kimyasal bileşimi yoktur. Katı partiküller insan faaliyetleri sonucu ve doğal kaynaklardan, doğrudan atmosfere karışırlar. Atmosferde diğer kirleticiler ile reaksiyona girerek PM'yi oluştururlar ve atmosfere verilirler. (PM₁₀ -10 µm'nin altında bir aerodinamik çapa sahiptir) 2,5 µm'ye kadar olan partikülleri kapsayacak yasal düzenlemeler konusunda çalışmalar devam etmektedir. PM₁₀ için gösterilebilecek en büyük doğal kaynak yollardan kalkan tozlardır. Diğer önemli kaynaklar ise trafik, kömür ve maden ocakları, inşaat alanları ve taş ocaklarıdır. Sağlık etkileri açısından, PM₁₀ solunum sisteminde birikebilir ve çeşitli sağlık etkilerine sebep olabilir. Astım gibi solunum rahatsızlıklarını kötüleştirebilir, erken ölümü de içeren çeşitli ciddi sağlık etkilerine sebep olur. Astım, kronik tıkalı akciğer ve kalp hastalığı gibi kalp veya akciğer hastalığı olan kişiler PM₁₀'a maruz kaldığında sağlık durumları kötüleşebilir. Yaşlılar ve çocuklar, PM₁₀ maruziyetine karşı hassastır. PM₁₀ yardımıyla toz içerisindeki mevcut diğer kirleticiler akciğerlerin derinlerine kadar inebilir. İnce partiküllerin büyük bir kısmı akciğerlerdeki alveollere kadar ulaşabilir. Buradan da kurşun gibi zehirli maddeler %100 olarak kana geçebilir.

Karbonmonoksit (CO), kokusuz ve renksiz bir gazdır. Yakıtların yapısındaki karbonun tam yanmaması sonucu oluşur. CO derişimleri, tipik olarak soğuk mevsimlerde en yüksek değere ulaşır. Soğuk mevsimlerde çok yüksek değerlere ulaşılmasının bir sebebi de enverziyon durumudur. CO'nin global arka plan konsantrasyonu 0.06 ve 0.17 mg/m³ arasında bulunur. 2000/69/EC sayılı AB direktifinde CO ile ilgili sınır değerler tespit edilmiştir.

Enverziyon, sıcak havanın soğuk havanın üzerinde bulunarak, havanın dikey olarak birbiriyle karışmasının engellenmesi durumudur. Kirlilik böylece yer seviyesine yakın soğuk hava tabakasının içerisinde toplanır.

CO'nin ana kaynağı trafik ve trafikteki sıkışıklıktır. Sağlık etkileri, akciğer yolu ile kan dolaşımına girerek, kimyasal olarak hemoglobinle bağlanır. Kandaki bu madde, oksijeni hücrelere taşır. Bu yolla, CO organ ve dokulara ulaşan oksijen miktarını azaltır. Sağlıklı kişilerde, daha yüksek seviyelerdeki CO' e maruz kalmak, algılama ve gözün görme gücünü etkileyebilir. Hafif ve daha ağır kalp ve solunum sistemi hastalığı olan kişiler ve henüz doğmamış ve yeni doğmuş bebekler, CO kirliliğine karşı en riskli grubu oluşturur.

Kurşun (Pb), doğada metal olarak bulunmaz. Kurşun gürültü, ışın ve vibrasyonlara karşı iyi bir koruyucudur ve hava yoluyla taşınır. Kurşun, maden ocakları ve bakır ve tunç (Cu+Sn) alaşımı işlenmesi, kurşun içeren ürünlerin geriye dönüştürülmesi ve kurşunlu petrolün yakılmasıyla çevreye yayılır. Kurşun içeren benzin ilavesi ürünlerinin de kullanılması, atmosferdeki kurşun oranını yükseltir.

Ozon (O₃), kokusuz renksiz ve 3 oksijen atomundan oluşan bir gazdır. Ozon kirliliği, özellikle yaz mevsiminde güneşli havalarda ve yüksek sıcaklıkta oluşur (NO₂+ güneş ışınları = NO+ O => O+ O₂ = O₃). Ozon üretimi uçucu organik bileşikler (VOC) ve karbon monoksit sayesinde hızlandırılır veya güçlendirilir. Ozonun oluşması için en önemli öncü bileşimler NO_x (Azot oksitler) ve VOC'dır. Yüksek güneş ışınlarının etkisiyle ozon derişimi Akdeniz ülkelerinde Kuzey-Avrupa ülkelerinden daha yüksektir. Sebebi ise güneş ışınlarının ozon'un fotokimyasal oluşumundaki fonksiyonundan kaynaklanmasıdır.

Diğer kirleticilere kıyasla ozon doğrudan ortam havasına karışmaz. Yeryüzüne yakın seviyede ozon karmaşık kimyasal reaksiyonlar yoluyla oluşur. Bu reaksiyonlara NO_x, metan, CO ve VOC'ler (etan (C₂H₆), etilen (C₂H₄), propan (C₃H₈), benzen (C₆H₆), toluen (C₆H₅), xylene (C₆H₄) gibi kimyasal maddelerde eklenir. Ozon çok güçlü bir oksidasyon maddesidir. Birçok biyolojik madde ile etkileşimde bulunur. Tüm solunum sistemine zarar verebilir. Ozonun zararlı etkisi derişim oranına ve ozona maruziyet süresine bağlıdır. Çocuklar büyük bir risk grubunu oluşturur. Diğer gruplar arasında öğlen saatlerinde dışarıda fiziksel aktivitede bulunanlar, astım hastaları, akciğer hastaları ve yaşlılar bulunur.

İlimizde Genel olarak , Doğalgaz ve Kömür yakıt olarak kullanılmaktadır.

Çizelge A.5 – Adıyaman ilinde 2020 yılında kullanılan yakıt türleri ve miktarları
(Akmercan Doğalgaz Dağıtım A.Ş, 2021)

	Katı Yakıt			Doğalgaz		Fuel Oil	
	Kullanım Yeri	Cinsi	Tüketim Miktarı (ton)	Kullanım Yeri	Tüketim Miktarı (sm ³)	Kullanım Yeri	Tüketim Miktarı (kg)
Sanayi							
				Sanayii	1.126.396,56		
	Tüketim Miktarı (ton)			Tüketim Miktarı (sm ³)		Tüketim Miktarı (m3)	
Konut				87.704.360,43			

İlimizde Merkezde 11 , kahta ilçesinde 2 , Besni ilçesinde 1 ve Gölbaşı ilçesinde 1 olmak üzere toplam 15 adet Egzoz gazı Ölçüm İstasyonuna Ölçüm yetki belgesi verilmiştir. 2020 yılı içerisinde toplamda 51.963 araç Egzoz muayenesi yaptırmıştır.

Çizelge A.6 - 2020 yılında Adıyaman ilindeki araç sayısı ve egzoz ölçümü yaptıran araç sayısı (Trafik Tescil Şube Müd. ve Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2021)

Egzoz Gazı Emisyon Ölçüm Yetki Belgesi Düzenlenen Firma Sayısı	İldeki Toplam Araç Sayısı	Egzoz Ölçümü Yaptıran Araç Sayısı
15 Adet	113.222 Adet	51.963 adet

A.3. Hava Kalitesinin Kontrolü Konusundaki Çalışmalar

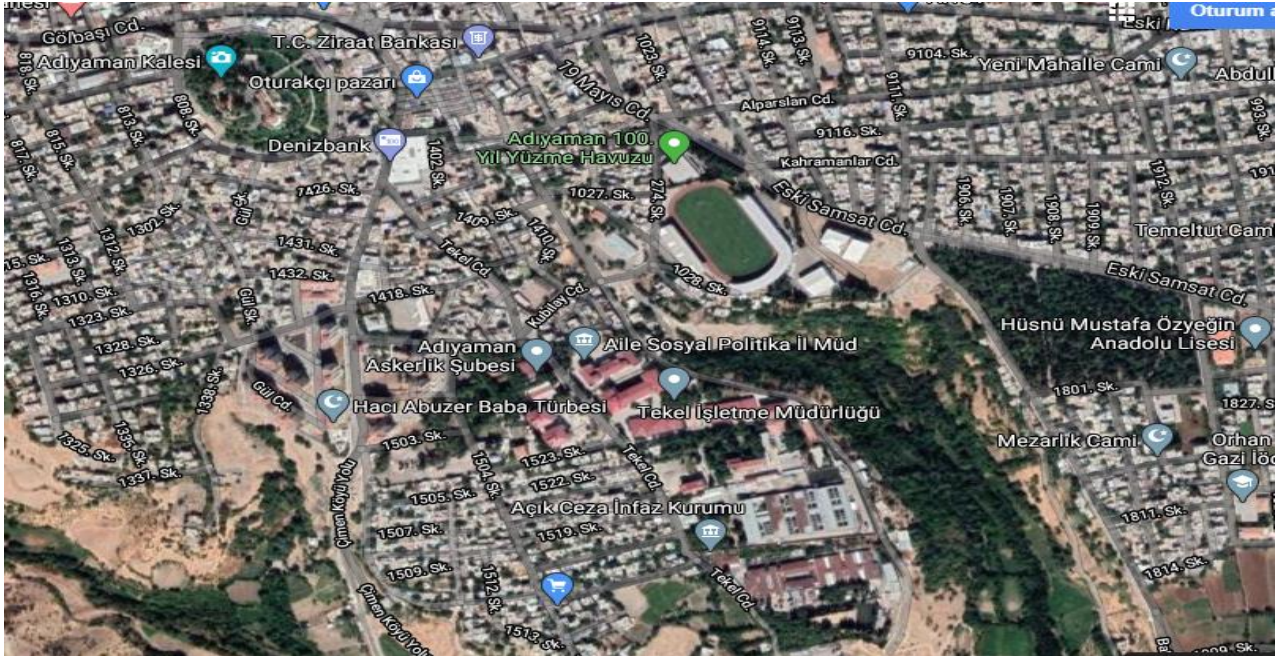
2020 Yılı;

- İlimizde Katı Yakıt Satıcısı Kayıt Belgesi alan firmalar aracılığı ile ilimizde Kömür Satmak isteyen firmalara 171 adet satış izin belgesi,
- 3 adet kömür numunesi alınarak analiz yapılmak üzere Bakanlığımızca yetkili Laboratuvarına gönderilmiştir.
- Ardıye ve Binalarda kömür denetimleri gerçekleştirilmiştir.
- 15000 adet hava kirliliği ile ilgili broşür bastırılarak, kış mevsiminde Adıyaman Belediyesine su faturalarına eklenip dağıtılması için teslim edildi.

A.3.1. Temiz Hava Eylem Planları

İlimize ait Temiz Hava Eylem Planı bulunmamaktadır.

A.4. Ölçüm İstasyonları

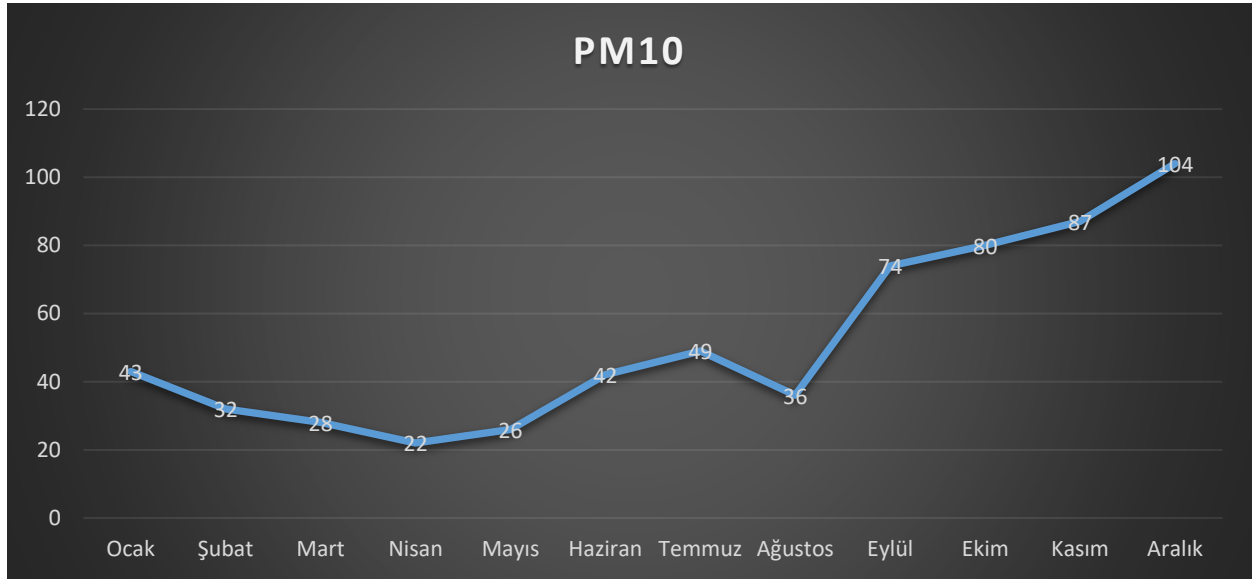
Harita A.1 –Adıyaman ilinde bulunan hava kirliliği ölçüm cihazlarının yerleri

İlimizde Musalla Mahallesi Meteoroloji Müdürlüğü bahçesinde 1 (bir) adet Hava kalitesi ölçüm merkezimiz bulunmaktadır.

Çizelge A.7 - Adıyaman ilinde 2020 yılında hava kalitesi ölçüm istasyon yerleri ve ölçülen parametreler

İSTASYON YERLERİ	İSTASYON TÜRÜ (Isınma/Trafik/Sanayi)	HAVA KİRLETİCİLERİ					
		SO ₂	NO _x	CO	O ₃	HC	PM
Adıyaman		376,14	X	X	X		290,40

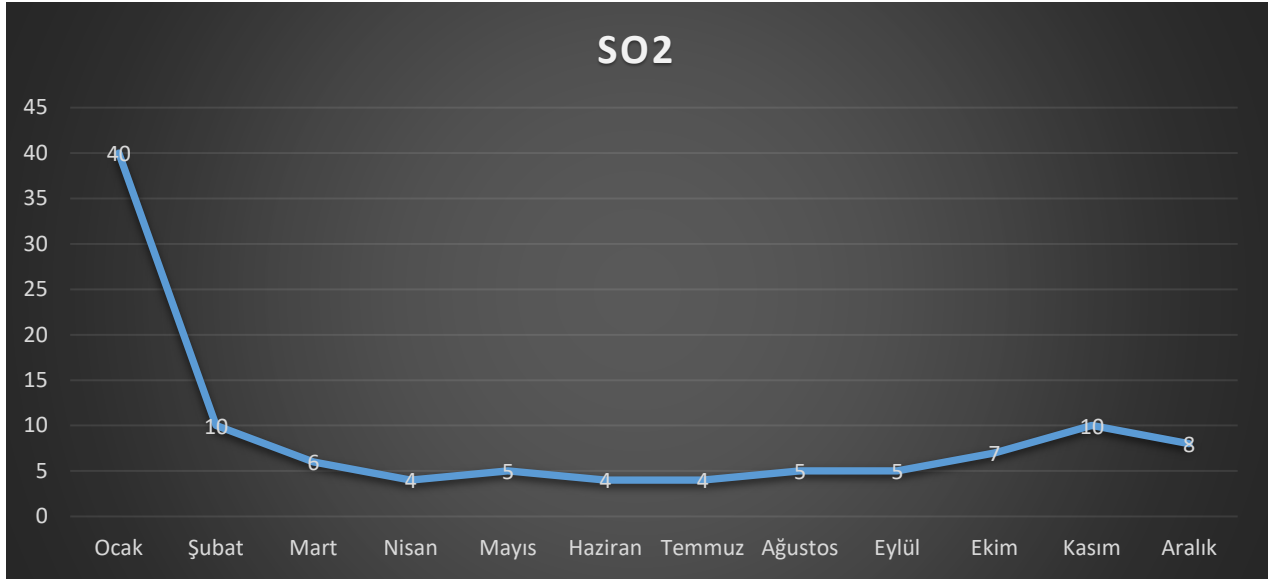
(havaizleme.gov.tr, 2020)

Grafik A.1 - Adıyaman ilinde 2020 yılında Adıyaman Merkez istasyonu PM₁₀ parametresi günlük ortalama değer grafiği*(havaizleme.gov.tr, Yıl)

Grafik A.2 - Adıyaman ilinde 2020 yılında Merkez istasyonu SO₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği

(havaizleme.gov.tr,2020)

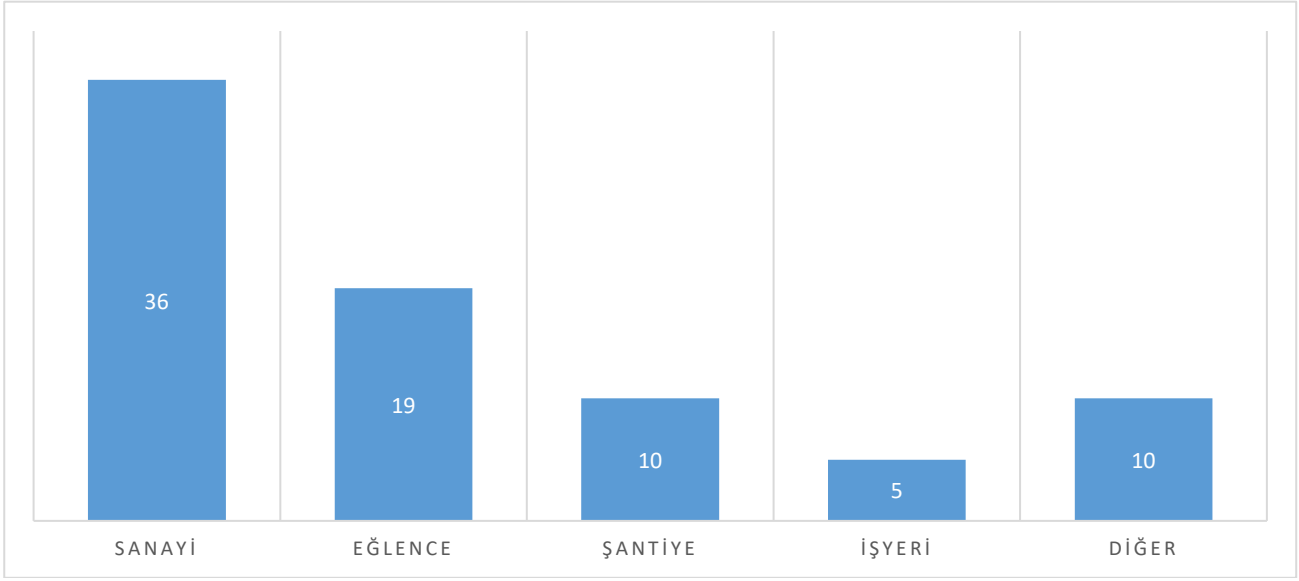
Çizelge 8 –Adıyaman ilinde 2020 yılı hava kalitesi parametreleri aylık ortalama değerleri ve sınır değerin aşıldığı gün sayıları (µg/m³; CO: mg/m³)
(havaizleme.gov.tr, 2020)

İSTASYON ADI	SO ₂	AGS*	PM10	AGS*	CO	AGS*	NO	AGS*	NO ₂	AGS*	NO _x	AGS*	OZON	AGS*
Ocak	40	-	42											
Şubat	10	-	32											
Mart	6	-	28											
Nisan	4	-	22											
Mayıs	5	-	26											
Haziran	4	-	42											
Temmuz	4	-	49											
Ağustos	5	-	36											
Eylül	5	-	74											
Ekim	7	-	80											
Kasım	10	-	87											
Aralık	8	-	14											

A.5. Gürültü

Gürültü ile alakalı İl Müdürlüğümüze Alo 181 ve diğer ihbar kanları ile yapılan toplam 80 adet Şikayet ulaşmıştır. Őikayetlerle alakalı yerinde incelemeler yapılmış olup gerekli uyarı ve ikazlar yapılmıştır.

2020 yılı içerisinde Gürültü ile alakalı yapılan toplam 80 Őikayetin dağılımı Őöyledir. 19 Eğlence,10 Őantiye, 36 sanayi, 5 işyeri ve 10 diğerleri Őikayeti İl Müdürlüğümüze ulaşmıştır.

Grafik A.3 –2020 yılında gürültü konusunda yapılan şikayetlerin dağılımı
(Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2020)

A.6. İklim Değişikliği Eylem Planı Çerçevesinde Yapılan Çalışmalar

İlimizde iklim değişikliği eylem planı ile alakalı herhangi bir çalışma bulunmamaktadır. Ancak hava ,su vb konularda alıcı ortama atık salan işletmelerin kontrolünün yapılması sıklaştırılmakta ve bu işletmelerin çevreyi kirletmemeleri için gerekli çalışmalar yapılmaktadır.

A.7. Sonuç ve Değerlendirme

İlimizde daha önce yoğun olarak kullanılan kömür yakıtından dolayı hava kirliliği kötü durumdayken, doğalgaz kullanımının artırılması sonucu hava kalitesinde önemli bir iyileşme sağlanmış, Alıcı ortamlara sıvı atıkların salınımı büyük oranda önlenmiş ve bu da yer altı ve yer üstü sularında önemli oranda kalitenin artmasını sağlamıştır.

Kaynaklar

havaizleme.gov.tr

Adıyaman Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü

Adıyaman Belediye Başkanlığı

B. SU VE SU KAYNAKLARI

B.1. İlin Su Kaynakları ve Potansiyeli

B.1.1. Yüzeysel Sular

B.1.1.1. Akarsular

Fırat Nehri İlin en önemli akarsuyudur. Diğer akarsuları ise şunlardır; Sofraz Çayı, Ziyaret Çayı, Çakal Çayı, Kalburcu Çayı, Eğri Çayı, Besni Akdere Çayı, Şepker Çayı, Çat Deresi, Gürlevik Deresi ve Halya Deresi ile Gölbaşı, İnekli, Azaplı ve Abdulharap gölleri ilin diğer su kaynaklarıdır.

Fırat Nehri : İlin en önemli akarsuyudur. Şanlıurfa ve Diyarbakır illeri ile sınırı oluşturur. İl içindeki uzunluğu 180 km. dir. Kâhta, Kalburcu ve Göksu Çayları nehrin başlıca kollarıdır.

Kahta Çayı : Çelikhana yöresindeki Bulam, Abdülharap ve Recep sularını toplayıp Cendere Köprüsünden geçtikten sonra Eski Kahta ve Alut Arazisinde biriken dağ sularını da alarak Fırat Nehri'ne karışır (45.5 km).

Göksu Çayı : Kahramanmaraş ili sınırlarından çıkar. Erkenek, Tut.ve Akdere civarından geçer. Sofraz suyunu da aldıktan sonra Gümüşkaya'nın batısında Fırat Nehrine karışır. İl sınırları içindeki uzunluğu 90 km. 'dir.

Sofraz Çayı : Besni ilçesi Toklu Köyü civarından çıkar. Hacıhalil Köyü yakınlarında Keysun Suyu'nu alarak Akdere civarında Göksu Çayı'na karışır. İl sınırları içindeki uzunluğu 51 km.'dir.

Ziyaret Çayı : Kaynağını Cebel ve Zey Köyleri sularından alarak ipekli Köyü civarında Atatürk Barajı Gölü'ne karışır.

Adıyaman ilinin önemli sayılabilecek diğer akarsuları ise şunlardır: Çakal Çayı (37.5 km.) Kalburcu Çayı, Eğriçay (32 km.), Besni Akdere Çayı (59 km.) Keysun Çayı (45 km.), Birimşe Çayı (35 km.), Şepker Çayı, Çat Deresi, Gürlevik Deresi ve Halya Deresi (41 km.)

Çizelge B.9 – Adıyaman ilinin akarsuları (DSİ, 2020)

Çizelge B.1-İlimizin Akarsuları					
AKARSU İSMİ	TOPLAM UZUNLUĞU(km)	İL SINIRLARI İÇERİSİNDEKİ UZUNLUĞU (km)	DEBİ (m ³ /s)	KOLU OLDUĞU AKARSU	KULLANIM AMACI
Göksu Çayı	186,2	115,6	50,800	Fırat Nehri	Enerji,içme, tarım
Halya Deresi	16,8	16,8	0,800	Kalburcu Çayı	içme,tarım
Eğri Çayı	33,6	33,6	0,738	Fırat Nehri	içme,tarım
Çakal Çayı	30,9	30,9	0,900	Fırat Nehri	içme,tarım
Gürlevik Deresi	19,9	19,9	1,200	Şepker Çayı	içme,tarım

Besni Akdere	48,6	48,6	1,200	Göksu Çayı	içme,tarım
Sofraz Çayı	86,7	80,8	3,087	Göksu Çayı	Enerji,içme, tarım
Keysun Çayı	22,4	22,4	1,247	Sofraz Çayı	Enerji,içme, tarım
Kalburcu Çayı	44,4	44,4	4,987	Fırat Nehri	içme,tarım
Birimşe Çayı	43,1	43,1	7,950	Cendere Çayı	Enerji,içme, tarım
Cendere Çayı	70,0	70,0	27,310	Fırat Nehri	Enerji,içme, tarım
Bulam Çayı	49,6	49,6	3,689	Cendere Çayı	Enerji,içme, tarım
Şepker Çayı	38,4	38,4	5,743	Göksu Çayı	içme,tarım
Ziyaret Çayı	21,9	21,9	1,500	Fırat Nehri	Tarım
Eski Kahta Çayı	36,2	25,8	8,200	Fırat Nehri	Enerji,içme, tarım
Han Deresi	37,9	37,9	1,300	Şepker Çayı	içme,tarım

B.1.1.2. Doğal Göller, Göletler ve Rezervuarlar

Gölbaşı Gölü : Gölbaşı ilçesinin belediye sınırları içinde ve ilçenin kuzeybatı kesiminde bulunur. İlin en büyük gölüdür. Çevresi sazlıklarla kaplıdır. Gölün alanı 2.19 km² dir.

Abdülharap Gölü : Çelikhhan ilçesi sınırları içinde olup, alanı 5 km² dir. Çevresi dağlıktır. Kıyısı otluk ve sazlıktır. Bir gidegenle Kahta çayını besler.

Azaplı Gölü : Gölbaşı gölünün devamı niteliğinde olup, ilçenin batısına düşer. Gölün alanı 2.72 km² dir. İnekli Gölü de Azaplı Gölüne yakındır. Alanı 1.09 km² dir.

Atatürk (Karababa) Barajı : 1981 yılı Atatürk'ün 100. doğum yılı münasebetiyle Atatürk Barajı olarak değiştirilmiştir. Adıyaman ve Şanlıurfa illeri arasında Adıyaman' ın 35 km. güneyinde Fırat Nehri üzerinde kurulmuştur. Atatürk Barajı'nın yeri, Keban Barajı'nın 346 km. Karakaya Barajı'nın 180 km. aşağısındadır. Tamamen Üst kratese kireçtaşı (kalker) seriler üzerindedir. Üstten kısmen bütünlü, çok sileksli tabakalara dönüşen, ince tabakalı kireçtaşı (kalker) içeren kayaç serisi bulunmaktadır.

Çamgazi Barajı : Adıyaman şehrinin 17 km. batısında Adıyaman-Şanlıurfa karayolunun batısında Doyran ve Kuzgun dereleri üzerinde sulama amaçlı yapılmakta olan barajdır.

Koçali Barajı ve Hidroelektrik Santrali : Adıyaman-Çelikhhan arasındaki alanın sulama ve enerji ihtiyacını karşılamak amacıyla Koçali nahiye merkezinin 6 km. kuzeydoğusunda Terasa Çayı üzerinde, Adıyaman'a 40 km uzaklıkta olan bu baraj, zonlu kaya dolgu tipinde inşa edilmektedir. Yüksekliği 118 m., gövde dolgu hacmi 7.900.000 m³ olacaktır. Suyu akıtmak amacıyla yapılmakta

olan Bulam Tünelinin çapı 4 m. Uzunluğu 1650 m., Koçali Tüneli'nin çapı ise 3.5 m., uzunluğu 5.000 m olacaktır. Etütler tamamlanmış olup kati proje yapılması aşamasına gelinmiştir.

Çizelge B.10 - Adıyaman ilinde mevcut göl, gölet ve rezervuarlar
(DSİ, 2020)

Çizelge B.2 - Adıyaman ilinde mevcut göl, gölet ve rezervuarlar						
Gölün/Göletin Rezervuarın Adı	Tipi	Göl hacmi, m ³	Sulama Alanı (net), ha	Çekilen Su Miktarı, (m ³)	Katılan Su Miktarı, (m ³)	Kullanım Amacı
Çamgazi Barajı	Baraj	44.600.000	8000			S,T
Gözebaşı Göleti	Gölet	180	90			S,T
Hasancık Göleti	Gölet	949	86			S,T
İncesu Göleti	Gölet	1.500.000	177			S,T
Karahöyük Göleti	Gölet	3.000.000	286			S,T
Kınık Göleti	Gölet	1.500.000	165			S,T

B.1.2. Yeraltı Suları

İlimizde yer altı suları genel olarak yağış kaynaklı olarak değişmektedir. Yağışların bol olduğu yıllarda yer altı su seviyeleri de değişim göstermektedir. Adıyaman İlindeki yer altı su kaynakları genellikle kuzeydeki dağ yamaçları civarında yoğunlaşmıştır. Son yıllarda tarımsal alanda kullanımın yaygınlaşmasıyla yer altı sularına olan talep artmıştır.

Jeotermal kaynaklı sulara Adıyaman Kahta ilçemizde 4 tane kuyuda çıkarılmaktadır. Çıkarılan jeotermal suyu Menzil (Durak) Köyü Termal tesislerine taşınmakta ve burada 1004 Adet Termal Konuta kullanılmaktadır.

Çizelge B.11 – Adıyaman ilinin yeraltı suyu potansiyeli
(DSİ, 2020)

Çizelge B.3- Adıyaman İli Yeraltı Suyu Potansiyeli		
ADİYAMAN İLİ	ETÜT YILI	YAS İşletme Rezervi (hm ³ /yıl)
Adıyaman Merkez Alt Havzası	2017	40,36
Besni Alt Havzası	2017	125,70
Çelikhan-Gerger-Kahta Alt Havzası	2017	36,00
Nurhak-Tut Alt Havzası	2017	69,00
	TOPLAM	*271,06

İlimizde yer altı suları teknolojik gelişmelere bağlı olarak (sondaj vb.) genel olarak tarım sulamada kullanımı artmakta, Özellikle bahçe alanındaki gelişmeler ve bunun yanında yağışların da az yağması nedeniyle yer altı sularında büyük ölçüde azalmalar meydana gelmektedir.

B.1.2.1. Yeraltı Su Seviyeleri

Adıyaman ilinde, Devlet Meteoroloji İşleri Genel Müdürlüğü'nden alınan bilgilere göre, yıllık toplam yağış miktarının 536,6 mm olduğu, ovadaki yağmur sularını yeraltına süzen alüvyon ve pliosen yaşlı şelmo formasyonlarının alan toplamının 450 km² olduğu ve söz konusu formasyonların süzme oranının % 15 olduğu kabul edilirse, bir yılda yeraltına süzülen su miktarı;
 $450 \times 106 \times 0,537 \times 0,15 = 36,25 \times 106 \text{ m}^3$ olarak hesaplanır.

Buna ilave olarak, kuzeydeki drenaj alanından gelen yüzeysel su kaynaklarının da yeraltı suyunu beslediği ve bunun miktarının yaklaşık olarak süzülen su ile aynı olduğu kabul edilirse, toplam rezerv;
 $36,25 \times 2 \times 106 = 72,5 \times 106 \text{ m}^3$ olarak hesaplanır.

Bu rezervin % 75'inin üretilebilir olduğu kabulü ile, yeraltından çekilebilecek toplam su miktarı sonuçta aşağıdaki şekilde hesaplanır (DSİ ve DMİ verilerine göre TPAO tarafından hesaplanmıştır).

$$72,5 \times 0,75 \times 106 = 54,375 \times 106 \text{ m}^3 = \mathbf{5763,75 \text{ m}^3}$$

B.2. Su Kaynaklarının Kalitesi

Çizelge B.12 - Adıyaman ilinde 2020 yılı yüzey ve yeraltı sularında tarımsal faaliyetlerden kaynaklanan nitrat kirliliği ile ilgili analiz sonuçları
(DSİ ve Tarım ve Orman İl Müdürlüğü)

Su Kaynağının	Adı	Kullanım amacı ve kullanılan miktar	Analiz Yapılan İstasyonun
---------------	-----	-------------------------------------	---------------------------

Cinsi (Yüze/ Yeraltı)		İçme ve kullanma suyu	Enerji üretimi	Sulama suyu	Endüstriyel su temini	Akım gözlem istasyonu kodu	Analiz sonuçları YSKY (Tablo-5)	Yeri (İlçe, Köy, Mevkii)	Koordinatları	Yıllık Ortalama Nitrat Değeri (mg/L)
T3-A1	Yeraltı Suyu	x	x	x				Besni-Çakırhöyük		252.88
T2-A1										8.25
T2-A1										6.46
T2-A1										32.39
T2-A1										29.87
T2-A1										25.00
T2-A1										18.99
T2-A1										22.34
T2-A1										19.54

B.3. Su Kaynaklarının Kirlilik Durumu

B.3.1. Noktasal kaynaklar

B.3.1.1. Endüstriyel Kaynaklar

Organize Sanayi Bölgesinde Atıksu Arıtma tesisi faaliyette olup, Arıtıldıktan sonra Eğri çayına deşarj edilmektedir. İlimizde endüstriden kaynaklanan atıksular tekstil ve boyahanelerden kaynaklanmaktadır. Üretilen atıksu miktarı yıllık 300.000-450.000 m³/yıl değerleri arasında değişmektedir

B.3.1.2. Evsel Kaynaklar

Evsel kaynaklı atık suların Adıyaman Belediyesi Atık su Arıtma tesisinde arıtılmaktadır. Arıtma tesisi Sitalce mevkiinde, Adıyaman yerleşim yerinin Güneydoğusunda kalmaktadır. Arıtma tesisi 32.808 ton/gün kapasiteli olup, arıtılan/deşarj edilen atık su miktarı 0,33 m³/sn dir. Atıksu arıtma tesisinin koordinatları 4179191.26-438780.401 dir. Atıksu arıtma tesisi Adıyaman ilinde 304.615 kişiye hizmet vermektedir

B.3.2. Yayılı Kaynaklar

B.3.2.1. Tarımsal Kaynaklar

Gıda Tarım ve hayvancılık İl Müdürlüğü konu ile ilgili düzenli olarak izleme yapmaktadır

B.3.2.2. Diğer.

İlimizde vahşi depolama sahaları vardır. Bu sahalar mevcut yeraltı ve yer üstü sularını etkilemektedir. Ancak ilimizde düzenli depolama sahası, mahkeme kararıyla yürütmeyi durdurma kararı gereği faaliyete geçememiştir. Düzenli depolama sahası bulunmamaktadır.

B.4. Denizler

B.4.1. Deniz Kıyı Sularının Kirlilik Durumu

İlimizin denizlere herhangi bir kıyısı bulunmamaktadır.

B.4.2. Plajların Su Kalitesi ve Mavi Bayrak Durumu

İlimizde Plaj bulunmamaktadır.

B.4.3. Acil Müdahale Planları

İlimizde acil Müdahale planı bulunmamaktadır.

B.4.4. Atık Kabul Tesisleri ve Atık Alma Gemileri

İlimizde atık kabul tesisleri ve Atık alma gemileri bulunmamaktadır.

B.4.5. Denizdeki Balık Çiftlikleri

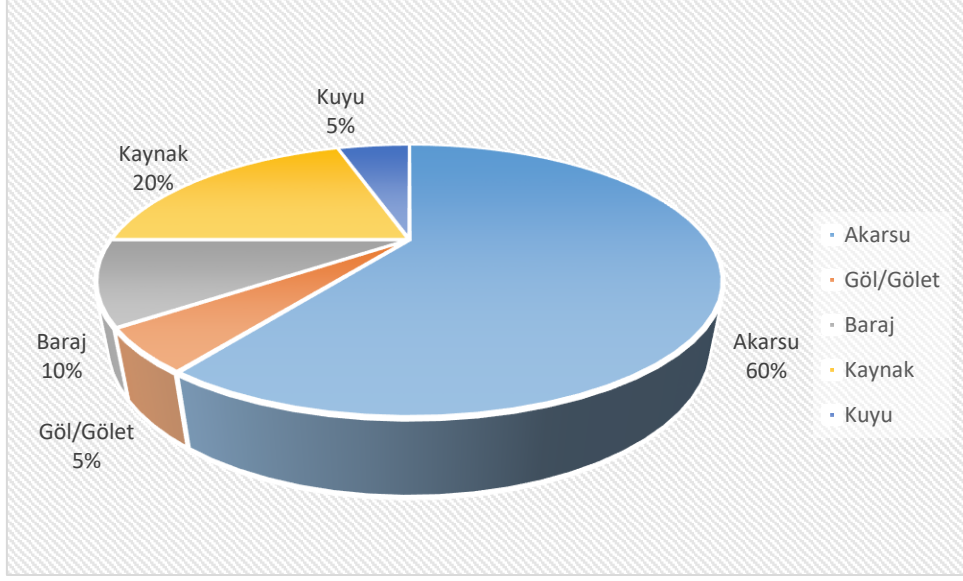
İlimizde deniz olmadığı için balık çiftliği bulunmamaktadır

B.5. Sektörel Su Kullanımları ve Yapılan Su Tahsisleri

B.5.1. İçme ve Kullanma Suyu

B.5.1.1 Yüzeysel su kaynaklarından kullanılan su miktarı ve içme suyu arıtım tesisi mevcudiyeti

İlde kentsel su temini için çekilen suyun Zerban, Havşari, Kahta ve Göksu Çayı ,Gürlevik kaynağı İndere Barajı , Gömikhan Barajı ve Atatürk baraj Gölünden temin edilmektedir. Adıyaman ili olarak içme suyu arıtma tesisi sadece Kahta İlçesinde mevcuttur.

Grafik B.5 - Adiyaman ilinde 2020 yılı belediyeler tarafından içme ve kullanma suyu şebekesi ile dağıtılmak üzere temin edilen su miktarının kaynaklara göre dağılımı
(Adiyaman Belediyesi, İlçe Belediyeleri ve DSİ. Kaynakları 2020)

İlimizde Adiyaman Belediyesi, Kahta Belediyesi, Gölbaşı Belediyesi, Samsat Belediyesi, Tut Belediyesi, Sincik Belediyesi ve Besni Belediyesi içme su şebekeleri bulunmaktadır. Samsat Belediyesi Atatürk Baraj Gölünden ve diğer belediyelerimiz ise kaynaklardan içme suyunu sağlamaktadırlar. Nüfusun büyük oranda kırsal alandan şehirlere doğru göç olması nedeniyle şehirdeki nüfus giderek artmaktadır. Şehirlerdeki şebeke suyu kullanımı da artmaktadır.

B.5.1.2. Yeraltı su kaynaklarından temin edilen su miktarı ve içme suyu arıtım tesisi mevcudiyeti

İlimizde içme suyu genel olarak çay ve kaynak sularından karşılandığı için arıtma tesisine gerek duyulmamıştır. İçme Suyu Arıtma tesisi sadece Kahta İlçemizde bulunmaktadır.

B.5.1.3. İçme Suyu temin edilen kaynağın adı, mevcut durumu, potansiyeli vb.

Mevcut Durum:

Gürlevik, Kırkgöz, Zerban , Koru ve Palanlı Kaynakları : 24 hm³/yıl

Gelecekteki Durum:

Adiyaman İçmesuyu I.Aşama projesi (2018 Yılı)

Zebran ve Havşari kaynakları + İndere Barajı : (21+12) hm³/yıl

Adiyaman İçmesuyu II.Aşama projesi (2018-2040 Yılına kadar)

Gömikhan Barajı : 56 hm³/yıl

B.5.2. Sulama

Adiyaman ilimizde tarım alanları geniş bir alanı kapsamaktadır. Ancak sınırlı alanlarda sulu tarım yapılabilmektedir. Tarım yapılan alan 241.041 ha'dır. Bu alanın ancak %10-15'inde sulu tarım yapılabilmektedir.

B.5.2.1. Salma sulama yapılan alan ve kullanılan su miktarı

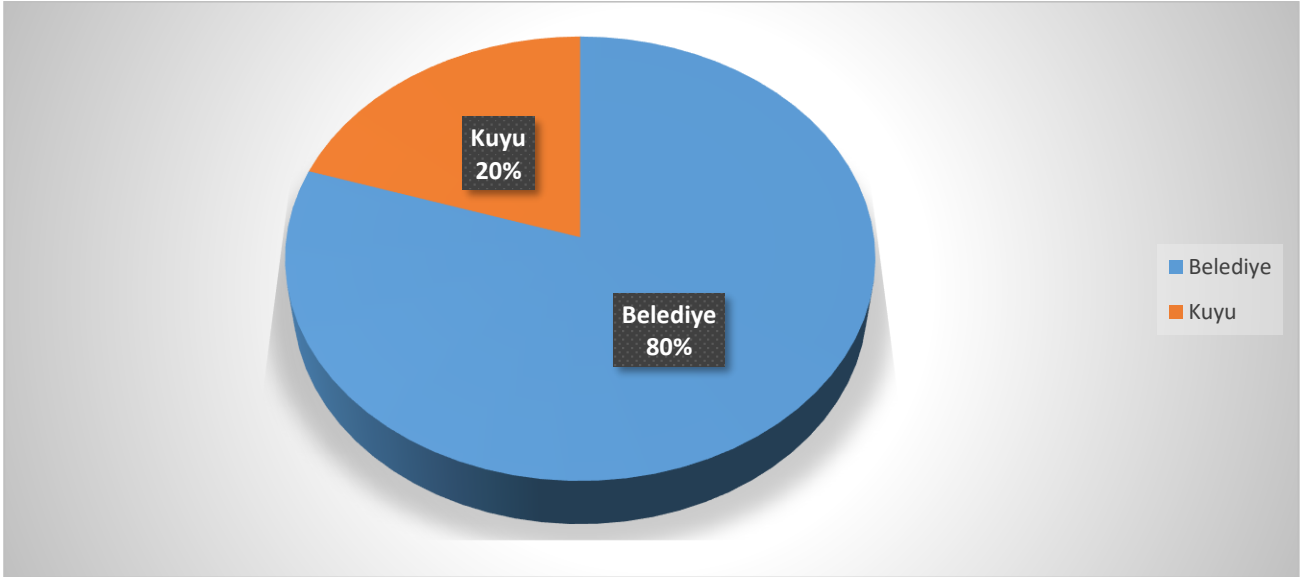
Salma sulama alanının ölçümü ile ilgili herhangi bir çalışma bulunmamaktadır.

B.5.2.2. Damlama, yağmurlama veya basınçlı sulama yapılan alan ve kullanılan su miktarı

İlimizde bahçe damlama sistemleri yaygınlaşmakta ancak bu konudaki alan ölçümü konusunda henüz çalışmalar bulunmamaktadır. Ayrıca sulama birlikleri ile su kullanımı planlanmakta, Samsat Sulama Birliği ve Sincik ilçelerindeki Sulama birlikleri ile çalışmalar yapılmaktadır.

B.5.3. Endüstriyel Su Temini

İl genelinde sanayinin kullandığı suyun %80 Belediye Şebekesinden karşılanmaktadır. Geriye kalan miktar ise işletmelerin kendi açtıkları kuyu şebekelerinden karşılanmaktadır.

Grafik B.6 – Adıyaman ilinde 2020 yılında endüstrinin kullandığı suyun kaynaklara göre dağılımı

(Adıyaman organize Sanayi Bölgesi, 2020)

Sanayi işletmelerimizin çoğu suyu Belediye Şebekesinden karşılamakta, Kuyu suyu kullanan işletmelerimiz de bulunmaktadır. Bu işletmeler suyun soğutma vb. gibi işlerde kullananlar suyu geri dönüşüm olarak kullanılmaktadır. Boyahane Geri dönüşüm tesisleri ise OSB arıtma tesisine boşaltmaktadır atık suyunu.

B.5.4. Enerji Üretimi Amacıyla Su Kullanımı

İlimizde 16 tane Hidroelektrik Santrali bulunmaktadır.

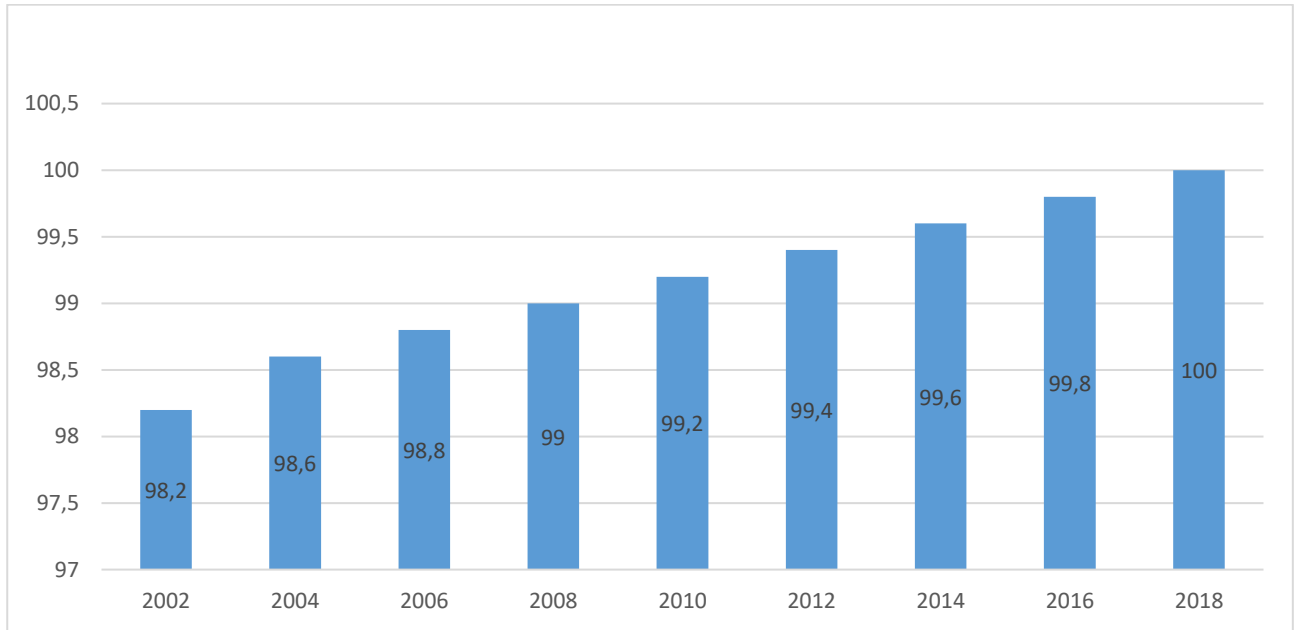
B.5.5. Rekreatiyonel Su Kullanımı

İl genelinde rekreatiyonel amaçlı kullanılan su miktarı bilinmemektedir

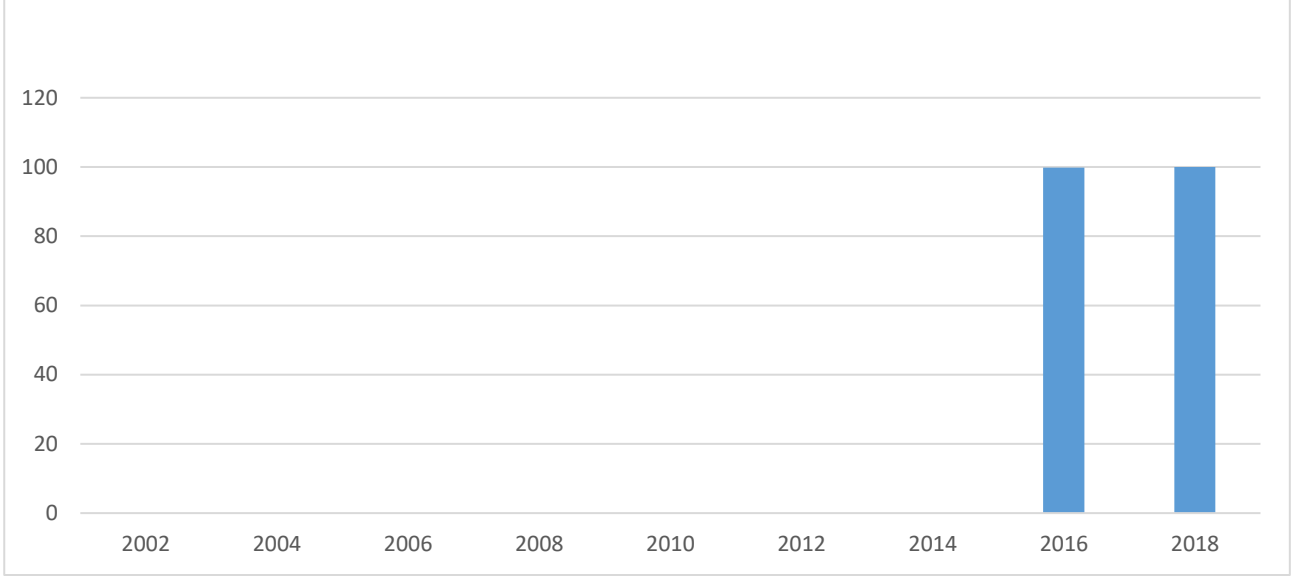
B.6. Çevresel Altyapı

B.6.1. Kentsel Kanalizasyon Sistemi ve Atıksu Arıtma Tesisi Hizmetleri

Adıyaman Belediyesi Atıksu Arıtma Tesisi ve Gölbaşı ilçesi Atıksu Arıtma Tesisi bulunmakta ve faal olarak çalışmaktadırlar. Ancak diğer ilçelerdeki Kentsel atıksular Çökeltme Havuzlarında geçirilerek kirlilik olabildiğince azaltılmaktadır. Kentlerdeki nüfusun %99 Şehirlerin kanalizasyon sisteminden yararlanmaktadır.

Grafik B.7 – 2020 yılında Adıyaman ilinde kanalizasyon hizmeti verilen nüfusun belediye nüfusuna oranı (tuik.gov.tr,2020)

Grafik B.8 – 2020 yılında Adiyaman ilinde atıksu arıtma tesisi ile hizmet edilen nüfusun toplam belediye nüfusuna oranı (tuik.gov.tr,2020)

Adiyaman Belediyesi Atık Su Arıtma Tesisinden çıkan arıtma çamuru sadece çamurun kuruluğu analizi yapılmaktadır .2020 yılı olarak ölçülen kuruluk oranı %25 olarak ölçülmüştür.

Çizelge B.15 – Adıyaman ilinde 2020 yılı itibariyle kentsel atıksu arıtma tesislerinin durumu
(Adıyaman Belediyesi, 2020)

Yerleşim Yerinin Adı	Belediye Atıksu Arıtma Tesisi Olup Olmadığı?			Belediye Atıksu Arıtma Tesisi Türü			Mevcut Kapasitesi (ton/gün)	SAİS Kabini Durumu (var/yok)	Arıtılan /Deşarj Edilen Atıksu Miktarı (m ³ /sn)	Deşarj Noktası	Deniz Deşarjı (var/yok)	Hizmet Verdiği Nüfus	Oluşan AAT Çamur Miktarı (ton/yıl)
	Var	İnşa/plan aşamasında	Yok	Fiziksel	Biyolojik	İleri							
ii Merkez	ADİYAMAN	x			Biyolojik	x	32,808		0,247	38.305380 ⁰ - 37.742952 ⁰	yok	252000	6205
içerler	Gölbaşı	X			Biyolojik		3.768,36			37.8324180 ⁰ 0_ 418253674 3	yok	32,082	Çamur ünitesi faal değil
	Besni			X									
	Kahta			X									
	Samsat			X									
	Gerger			X									
	Sincik			X									
	Tut			X									

*22.03.2015 tarih ve 29303 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren “Sürekli Atıksu İzleme Sistemleri (SAİS) Tebliği” kapsamında ülke genelinde kurulu kapasitesi 10.000 m³/gün ve üzerinde olan atıksu arıtma tesisinin çıkış sularında debi, pH, İletkenlik, Çözünmüş Oksijen, Sıcaklık ve KOİ (Kimyasal Oksijen İhtiyacı) ile AKM (Askıda Katı Madde) parametreleri 7/24 online izlenmektedir. Bu sayede tesislerin atıksularını arıtmadan su kaynaklarımıza deşarj etmeleri engellenmektedir.

B.6.2. Organize Sanayi Bölgeleri ve Münferit Sanayiler Atıksu Altyapı Tesisleri

Adıyaman Organize Sanayi Bölgesinde (OSB) çalışmakta olan 1 adet AAT bulunmaktadır.

Çizelge B.16 – Adıyaman ilinde 2020 yılı OSB, Serbest Bölgeler ve Sanayi Sitelerinde Atıksu Arıtma Tesislerinin (AAT) durumu

(Adıyaman OSB, 2020)

OSB Adı	Mevcut Durumu	Kapasitesi (ton/gün)	SAİS Kabini Durumu (var/yok)	AAT Türü	AAT Çamuru Miktarı (ton/gün)	Deşarj Ortamı
Adıyaman Bölgesel Eysel ve Endüstriyel Atıksu Arıtma Tesisi	Aktif	1920	Fiziksel ve İleri Biyolojik Arıtma	İleri arıtma	0,041	37°.45'38.22K 38°.12'57.47D (Eğri Çayı)

Çizelge B.17 - Adıyaman ilinde 2020 yılı itibariyle münferit sanayiye ait atıksu arıtma tesisi (AAT) sayısı

(Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2020)

Tesis Statüsü	Toplam Tesis Sayısı	AAT'si Olan Tesis Sayısı
Üretim Sektörü/Sanayi Tesisi	1	1
Turizm Tesisi veya Site Yönetimi		
Diğer		

B.6.3. Katı Atık (Düzenli) Depolama Tesisleri Atıksuları İçin Önlemler

Adıyaman Belediyesine ait Katı Atık (Düzenli) Depolama sahası bulunmamaktadır. Vahşi depolama alanı olduğundan herhangi bir önlem alınmamıştır.. Katı Atık (Düzenli) Depolama tesisi inşaat halinde olup 2021 yılı içerisinde faaliyete geçirilmesi planlanmaktadır

B.6.4. Atıksuların Geri Kazanılması ve Tekrar Kullanılması

Adıyaman Belediyesine ait 1 adet Atıksu Arıtma Tesisi, Gölbaşı İlçe Belediyesine ait 1 adet Atıksu Arıtma Tesisi ve Adıyaman OSB bölgesine ait 1 adet Atıksu Arıtma Tesisi bulunmakta olup, bu arıtmalardan hiçbir şekilde geri dönüşüm yapılmamaktadır. Arıtılan atık su alıcı ortama direk verilmektedir. Adıyaman OSB arıtmasında ise çim sulamada çok az bir miktarı kullanılmakta kalan diğer miktar da kanalizasyon sistemine aktarılmaktadır.

Çizelge B.18 – Adıyaman ilinde 2020 yılı itibariyle arıtıldıktan sonra bertaraf edilen atıksu durumu (Adıyaman Belediyesi ve Adıyaman OSB, 2020)

ARITILDIKTAN SONRA BERTARAF EDİLEN ATIKSU DURUMU							
Alıcı Ortama Deşarj Edilen (m ³ /yıl)	Kanalizasyona Deşarj Edilen (m ³ /yıl)	Kentsel Yeniden Kullanım (m ³ /yıl)	Tarımsal Yeniden Kullanım (m ³ /yıl)	Endüstriyel Yeniden Kullanım (m ³ /yıl)	Çevresel/Ekolojik Yeniden Kullanım (m ³ /yıl)	Başka Bir Tesise Su Kaynağı (m ³ /yıl)	TOPLAM (m ³ /yıl)
-	-	-	-	-	-	-	-

Arıtmalardan arıtılan su geri dönüşümünde kullanılmadığından miktarı bilinmemektedir.

B.7. Toprak Kirliliği ve Kontrolü

B.7.1. Noktasal Kaynaklı Kirlenmiş Sahalar

Noktasal kaynaklı kirlenmiş sahalarda bulunmamaktadır. Bu konuda henüz herhangi bir çalışma bulunmamaktadır.

Çizelge B.19 - Adıyaman ilinde 2020 yılı için tespit edilen noktasal kaynaklı toprak kirliliğine ilişkin veriler (Tarım ve Orman İl Müdürlüğü, 2020)

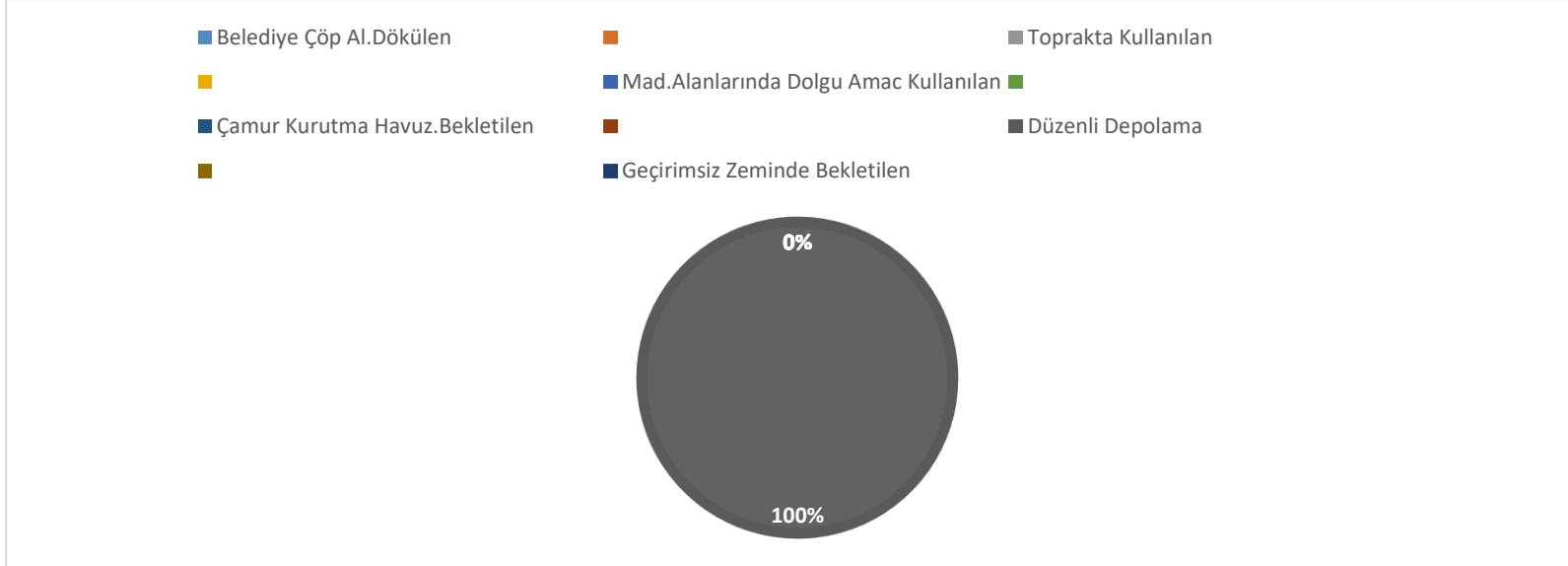
Şüpheli Saha Sayısı	Takip Gerektiren Saha Sayısı	Kirlenmiş Saha Sayısı
---------------------	------------------------------	-----------------------

-	-	-
---	---	---

Tarım il Müdürlüğü kaynaklarına göre noktasal kaynaklı toprak kirliliği sahası bulunmamaktadır.

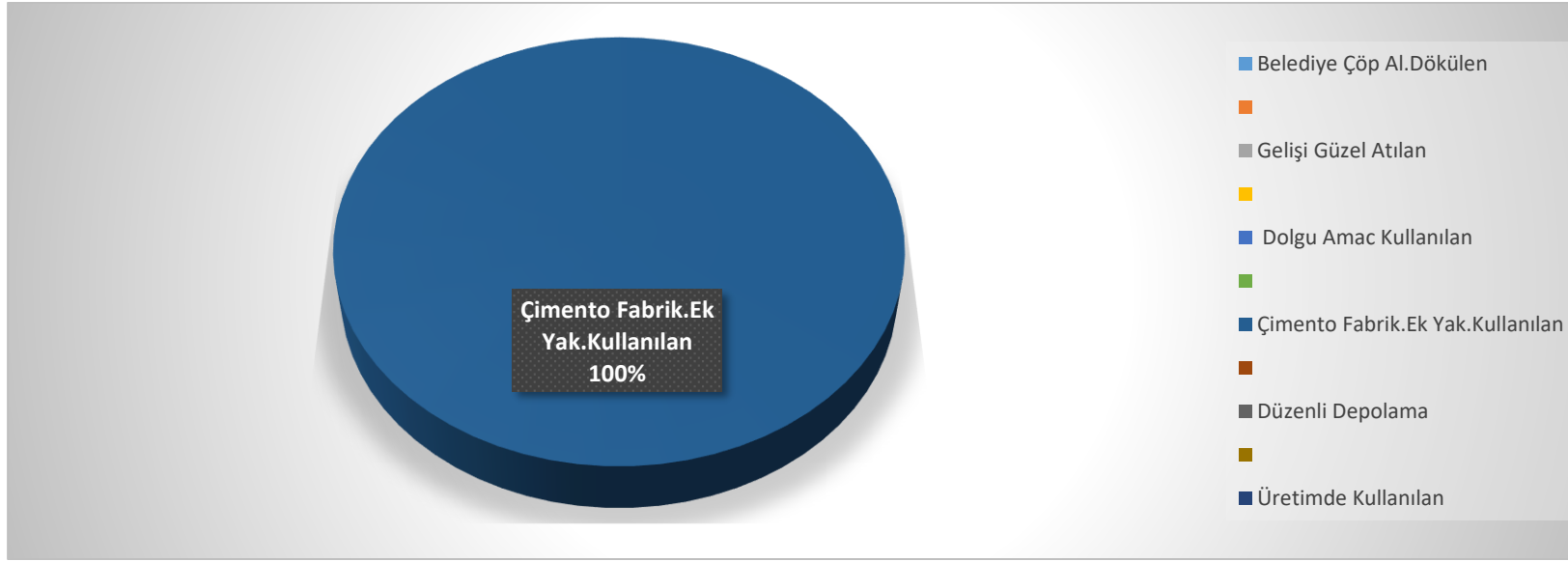
B.7.2. Arıtma Çamurlarının Bertaraf Yöntemi

Adıyaman Belediyesinden konu ile alakalı verilen bilgide Atık Çamurunun %100 düzenli olarak depolandığı bildirilmiştir.

Grafik B.9 - 2020 yılında belediyelerden kaynaklanan arıtma çamurunun yönetimi

(Adıyaman Belediyesi, 2020)

Grafik B.10 - 2020 yılında sanayiden kaynaklanan arıtma çamurunun yönetimi
(Adıyaman OSB, 2020)

B.7.3. Madencilik faaliyetleri ile bozulan arazilerin doğaya yeniden kazandırılmasına ilişkin yapılan çalışmalar

Madencilik faaliyetleri bitikten sonra ÇED alanının gerekli düzenlemeler yapılarak ağaçlandırılması bu konuda firma sahiplerinden gerekli taahhütler alınmaktadır.

B.7.4. Tarımsal Faaliyetler İle Oluşan Toprak Kirliliği

İlimiz bazında genel olarak suni gübre kullanılmakta, son zamanlarda hayvan gübre kullanımı da önemli miktarda artmıştır. Tarım ve Orman Müdürlüğü verileri tabloda belirtilmiştir.

Çizelge B.20 – Adıyaman ilinde 2020 yılında kullanılan ticari gübre tüketiminin bitki besin maddesi bazında ve yıllık tüketim miktarları
(Tarım ve Orman İl Müdürlüğü, 2020)

Bitki Besin Maddesi (N,P,K olarak)	Bitki Besin Maddesi Bazında Kullanılan Miktar (ton)	İlde Ticari Gübre Kullanılarak Tarım Yapılan Toplam Alan (ha)
Azot	16.247,498	240.943
Fosfor	7.322,312	
Potasyum	821,247	
TOPLAM	24.391,057	

Çizelge B.21 - Adıyaman ilinde 2020 yılında tarımda kullanılan girdilerden gübreler haricindeki diğer kimyasal maddeleri (tarımsal ilaçlar vb)

(Tarım ve Orman İl Müdürlüğü, 2020)

Kimyasal Maddenin Adı	Kullanım Amacı	Miktarı (ton)	İlde Tarımsal İlaç Kullanılarak Tarım Yapılan Toplam Alan (ha)
İnsektisitler	Bitkisel üretim alanlarında Zararlı Böceklerle Mücadelede	60	600
Herbisitler	Bitkisel üretim alanlarında sorun olan yabancı otlara karşı	106,5	1065
Fungisitler	Bitkisel üretim alanlarında sorun olan hastalıklara karşı	55	550
Rodentisitler	Bitkisel Üretim alanlarında sorun olan kemirgenlere karşı	1,1	11

Nematositler	Bitkisel üretim alanlarında sorun olan toprak kökenli zararlılara karşı	-	-
Akarisitler	Bitkisel üretim alanlarında sorun olan kırmızı örümceklere karşı	4	40
Kışlık ve Yazlık Yağlar	-	-	-
Diğer	Bitkilerde gelişim düzenleyiciler, yayıcı-yapıştırıcılar	25	250
TOPLAM		251,6	2516

Çizelge B.22 – Adıyaman ilinde 2020 yılında topraktaki pestisit vb tarım ilacı birikimini tespit etmek amacıyla yapılmış analizin sonuçları
(Tarım ve Orman İl Müdürlüğü, 2020)

	ALAN BÜYÜKLÜĞÜ									
	1990		2000		2006		2012		2019	
Arazi Sınıfı	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
1)Yapay Alanlar	-		-		-		-		-	
2)Tarımsal Alanlar	-		-		-		-		-	
3)Orman ve Yarı Doğal Alanlar	-		-		-		-		-	

4)Sulak Alanlar	-	-	-	-		
5)Su Yapıları	-	-	-	-		
Toplam						

B.8. Sonuç ve Değerlendirme

İlimizde suyun kullanımı ile ilgili Gerek baraj ve Göl olsun Gerekse de yer altı suyu olsun DSİ ve Tarım Müdürlüğünden gerekli izinler alındıktan sonra suyun tarımsal alanda kullanımı yapılmaktadır.

Kaynaklar

- DSİ
- Adıyaman Belediye Başkanlığı
- Tarım ve Orman İl Müdürlüğü

C. ATIK

C.1. Belediye Atıkları (Katı Atık Bertaraf Tesisleri)

İlimizde Merkez ve ilçe belediyelerine ait vahşi depolama alanları mevcuttur. 2020 yılı içinde 167,293 ton atık toplanmıştır. Toplanan katı atık kompozisyonu ile alakalı Belediyelerden alınan bilgiler doğrultusunda aşağıdaki çizelge doldurulmuştur.

İlimizde Katı Atık Kompozisyonun yapıldığı yer bulunmamaktadır.

Çizelge C.23 - Adıyaman ilinde 2020 yılı için il/ilçe belediyelerince toplanan ve yerel yönetimlerce (büyükşehir belediyesi/ belediye/ birliklerce) yönetilen belediye atığı miktarı ve toplanma, taşınma ve bertaraf yöntemleri
(Adıyaman Belediyesi, İlçe Belediyeleri ve TÜİK ,2020)

Büyükşehir/İl/İlçe Belediye veya	Birliğin Adı Büyükşehir Belediyesi/ Birlik ise birliğe üye olan belediyeler	Nüfus		Üretilen Katı Atık Miktarı (ton/gün)	Toplanan Katı Atık Miktarı (ton/gün)		Kişi Başına Üretilen Ortalama Katı Atık Miktarı (kg/gün)		Transfer İstasyonu Varsa Sayısı	Atık Yönetimi Hizmetlerini Kim Yürütüyor? (Belediye (B), Özel Sektör (OS), Belediye Şirketi (BŞ))	Mevcut Belediye Atığı Yönetim Tesisi				
		Yaz	Kış		Yaz	Kış	Yaz	Kış			Düzenli Depolama	Ön İşlem (Mekanik Ayırma/ Biyokurutma/ Kompost/ Biyometanizasyon)	Yakma	Düzensiz Depolama	Depo Gazından Enerji Üretimi
ADİYAMAN	ADİYAMAN	260,822	260,822	260	270	260	1,020	1,020	YOK		YOK	YOK	YOK	VAR	YOK
BESNİ		50000	33000	45	45	35	0,9	1,06	YOK		VAR	YOK	YOK	YOK	YOK
TUT		4000	5000	4	4	3	100	50	YOK		YOK	YOK	YOK	VAR	YOK
GÖLBAŞI	GÖLBAŞI	42,082	32,82	4	7	4	210	125	YOK	BELEDİYE	YOK	YOK	YOK	VAR	YOK
SİNCİK		4100	4100	3	3	3	12	12	YOK		YOK	YOK	YOK	VAR	YOK
ÇELİKHAN		8400	7900	13	15	11	1,8	1,4	YOK		YOK	YOK	YOK	VAR	YOK
KAHTA		76800	76800	65	65	65	0,846	0,846	YOK		YOK	YOK	YOK	VAR	YOK

İl Genelİ	446,204		394	409	65	1,353.64								
------------------	---------	--	-----	-----	----	----------	--	--	--	--	--	--	--	--

C.2. Hafriyat Toprağı, İnşaat Ve Yıkıntı Atıkları

Adıyaman Belediyesinden oluşan harfiyat miktarı ile alakalı herhangi bir bilgi alınmamıştır.

C.3. Sıfır Atık Yönetimi

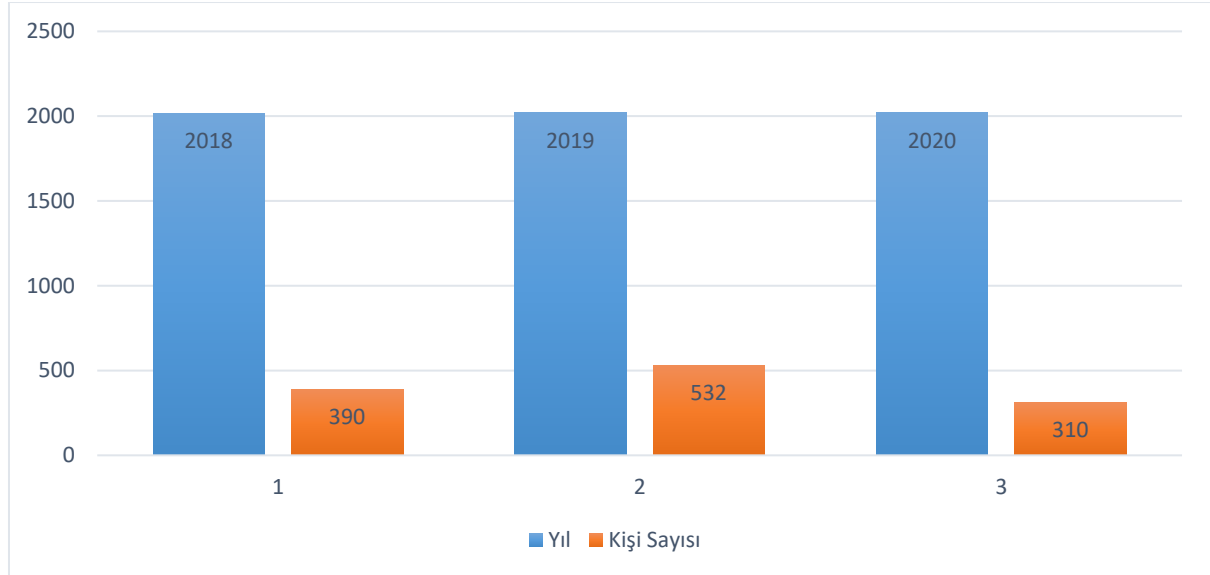
İl Müdürlüğümüzce Sıfır atık Yönetimi kapsamında planlı olarak yıl içerisinde kamu kurumlarına, sivil toplum örgütlerine ve Okullarda öğrencilere eğitim verilmektedir. Sıfır atık yönetimini hayatımız için olan önemi vurgulanmakta, daha duyarlı ve eğitilmiş bir toplum oluşumu için çaba sarf edilmektedir.

C.3.1. Eğitimler

Çizelge C.25 – 2020 yılında sıfır atık yönetimi kapsamında verilen eğitimler

(Çevre ve Şehircilik İl Müd., 2020)

Hedef Kitle	Düzenlenen Eğitim Sayısı	Eğitim Verilen Kişi Sayısı
Kurum Temsilcileri	4	310
Öğrenci		

Grafik C.12 – Yıllar bazında sıfır atık yönetimi kapsamında verilen eğitimlere katılan kişi sayısı (Çevre ve Şehircilik İl Müd., 2020)

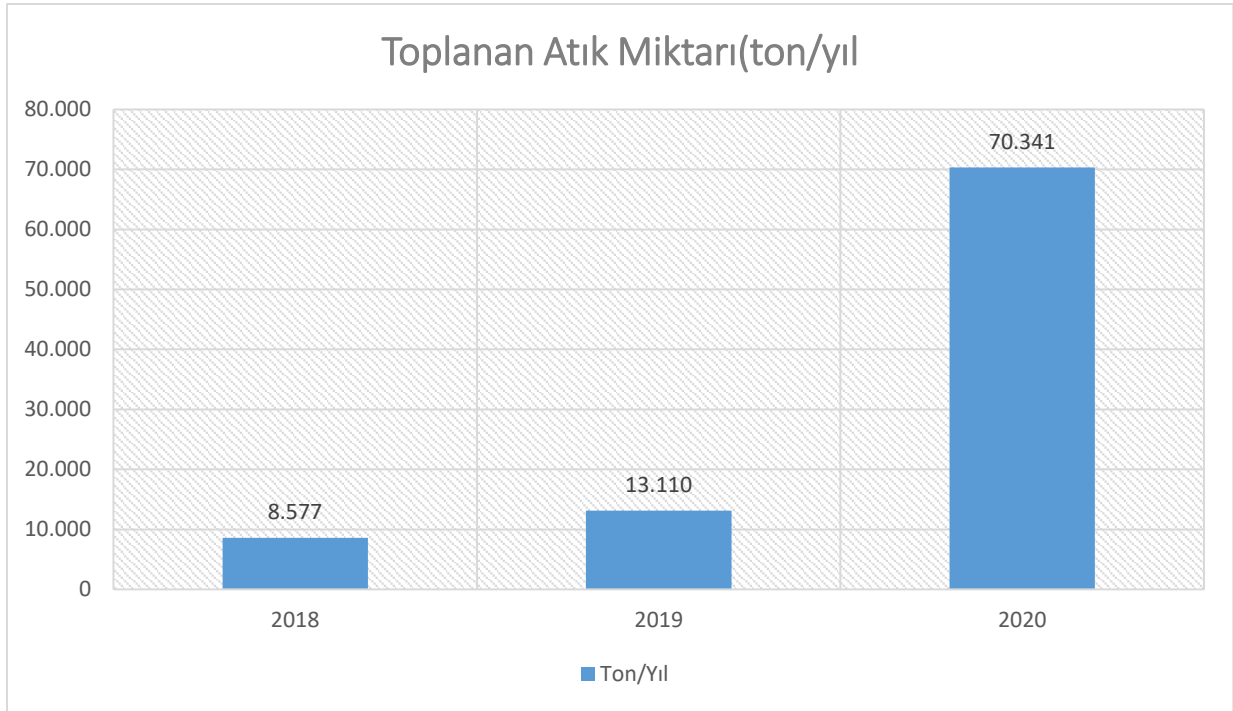
C.3.2. Atık Getirme Merkezleri

İlimizde Katı Atık Getirme Merkezleri bulunmamaktadır.

C.3.3. Atık Miktarları

Çizelge C.27 – 2020 yılında sıfır atık yönetimi kapsamında toplanan atık miktarı
(Çevre ve Şehircilik İl Müd., 2020)

	İlçe	Toplanan Atık Miktarı (Kg)
Kağıt, karton (15 01 01, 15 01 05, 20 01 01)	Merkez	104255
Plastik (15 01 02, 15 01 05, 17 02 03, 20 01 39)	Merkez,Gölbaşı, Besni	2894
Metal (15 01 04, 17 04 07, 20 01 40)	Merkez	1150
Cam (15 01 07, 17 02 02, 20 01 02)	Besni,Gölbaşı, Merkez	486
Ahşap (15 01 03, 17 02 01, 20 01 38)	Merkez	1500
Tekstil (15 01 09, 20 01 10, 20 01 11)	-	-
Pil(16 06 01*)	Merkez,Gölbaşı, Kahta	147
Akü (16 06 02*, 16 06 03*, 16 06 04, 16 06 05, 20 01 33*, 20 01 34)	Merkez	1950
Toner-Kartuş (08 03 17*, 20 01 27*)	Gölbaşı,Kahta, Merkez	233
Aydınlatma (20 01 21*)	-	-
Elektrikli ve Elektronik Eşyalar (20 01 23*, 20 01 35*, 20 01 36, 16 02 13*, 16 02 14*, 09 01 10, 09 01 11, 09 01 12)	Merkez,Gölbaşı, Kahta	5245
İlaçlar (20 01 31*, 18 01 08*, 18 02 07*, 20 01 32)	-	-
Bitkisel atık yağ (20 01 25, 20 01 26*)	Merkez	206
Hacimli atıklar (20 03 07)	-	-
Araç bakım/onarım(16 01 03, 16 01 07*)	-	-
Tehlikeli atık (20 01 13*, 20 01 14*, 20 01 15*, 20 01 17*, 20 01 19*, 20 01 27*, 20 01 29*, 20 01 37*)	Merkez,Kahta	7324
Organik atık	-	-
Karışık (plastik, kağıt, cam, metal)	Merkez,Kahta,B esni,Çelikan,Ger ger,Sincik,Gölb aşı	49206
TOPLAM		70.341,00

Grafik C.13 – Yıllar bazında sıfır atık yönetimi kapsamında toplanan atık miktarı

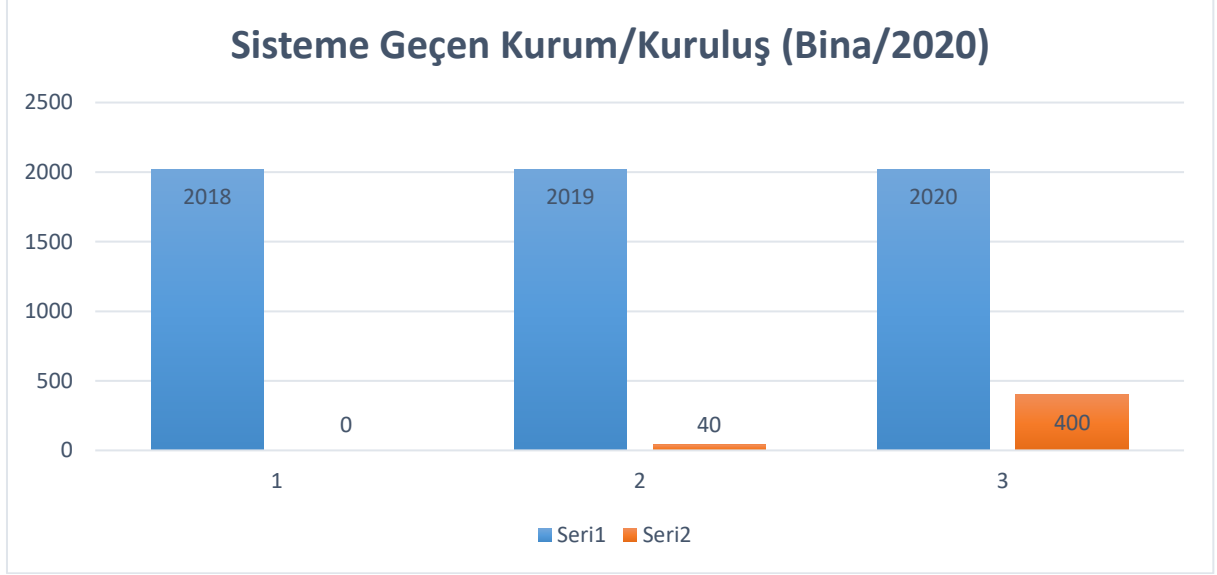
(Çevre ve Şehircilik İl Müd., 2020)

C.3.4. Sisteme Geçen Kuruluş Sayısı

Çizelge C.28 – 2020 yılı itibariyle sıfır atık sistemini uygulayan kurum/kuruluş sayısı
(Çevre ve Şehircilik İl Müd., 2020)

Kurum Türü	Toplam Kurum Sayı	Sisteme Geçen Kurum Sayısı
300 Ve Üzeri Konuta Sahip Siteler	2	2
Akaryakıt istasyonları ve Dinlenme Tesisi	132	114
Alışveriş Merkezi	1	1
Belediye	4	4
ÇED Yönetmeliği Ek-1 Listesinde Yer Alan Sanayi Tesisi	8	5
ÇED Yönetmeliği Ek-2 Listesinde Yer Alan Sanayi Tesisi	20	4
Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü	1	1
Eğitim Kurumu ve Yurtlar	178	147
Havalimanı	1	1
İl Özel İdaresi		
İş merkezi ve Ticari Plaza		
Kamu Kurum ve Kuruluşu	125	76
Konaklama İşletmeleri		
Liman		
Organize Sanayi Bölgesi	4	3

Sağlık Kuruluşu	23	5
Tren ve Otobüs Terminali	2	2
Zincir Marketler	37	35

Grafik C.14 – Yıllar itibariyle sıfır atık sistemine geçen kurum/kuruluş binası sayısı (Çevre ve Şehircilik İl Müd., 2020)

C.3.5. Ekipman

İldeki sıfır atık yönetimi kapsamındaki ekipmanlara ilişkin bilgiler.

Çizelge C.29 – 2020 yılı itibariyle sıfır atık yönetimi kapsamındaki ekipmanlar (Çevre ve Şehircilik İl Müd., 2020)

Kurumlardaki Kumbara Sayısı	Kurumlardaki Konteyner Sayısı	Belediye Genelindeki Konteyner Sayısı
1261	8	-

C.3.6. Kompost

İlimizde Kompost üretimi yapan tesis bulunmamakta olup bu konuda herhangi bir girişimde bulunan kişi ya da kurum da bulunmamaktadır.

Çizelge C.30 – 2020 yılı itibariyle sıfır atık yönetimi kapsamında kompost üretimi bilgileri (Çevre ve Şehircilik İl Müd., 2020)

	Kompost Tesisi Sayısı	Toplam Kapasitesi	Yıllık Üretilen Kompost Miktarı (kg)
Belediye Geneli	-	-	-
Kurum/Kuruluşlar	-	-	-

C.3.7. Sıfır Atık Belgesi

Çizelge C.13 - Temel Seviye Sıfır Atık Belgesi almış kurum türlerine ilişkin bilgiler
(Çevre ve Şehircilik İl Müd., 2020)

Kurum Türü	Sıfır atık sisteminde faaliyet bildiren sayısı	Sıfır Atık Belgesi alan sayısı
300 Ve Üzeri Konuta Sahip Siteler	2	2
Akaryakıt istasyonları ve Dinlenme Tesisi	132	114
Alışveriş Merkezi	1	1
Belediye	4	4
ÇED Yönetmeliği Ek-1 Listesinde Yer Alan Sanayi Tesisi	8	5
ÇED Yönetmeliği Ek-2 Listesinde Yer Alan Sanayi Tesisi	20	4
Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü	1	1
Eğitim Kurumu ve Yurtlar	178	147
Havalimanı	1	1
İl Özel İdaresi		
İş merkezi ve Ticari Plaza		
Kamu Kurum ve Kuruluşu	125	76
Konaklama İşletmeleri		
Liman		
Organize Sanayi Bölgesi	4	3
Sağlık Kuruluşu	23	5
Tren ve Otobüs Terminali	2	2
Zincir Marketler	37	35

C.4.Ambalaj Atıkları

Ambalaj Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği kapsamında ilimizde ambalaj atıkları toplama ayırma tesisleri tarafından toplatılıp, ayrıştırıldıktan sonra preslenerek geri dönüşüme gönderilmekte bu da hem çevre kirliliğini önlemekte hem de ekonomiye katkı sağlamaktadır. İl genelinde toplam 4 tane Geri Kazanım Tesisi bulunmaktadır.Besni ilçemizde 1 adet Ambalaj Atığı Geri Kazanım tesisi kulum aşamasındadır.

Çizelge C.32 - 2019 yılı ambalaj ve ambalaj atıkları istatistik sonuçları*
(Çevre ve Şehircilik İl Müd., 2020)

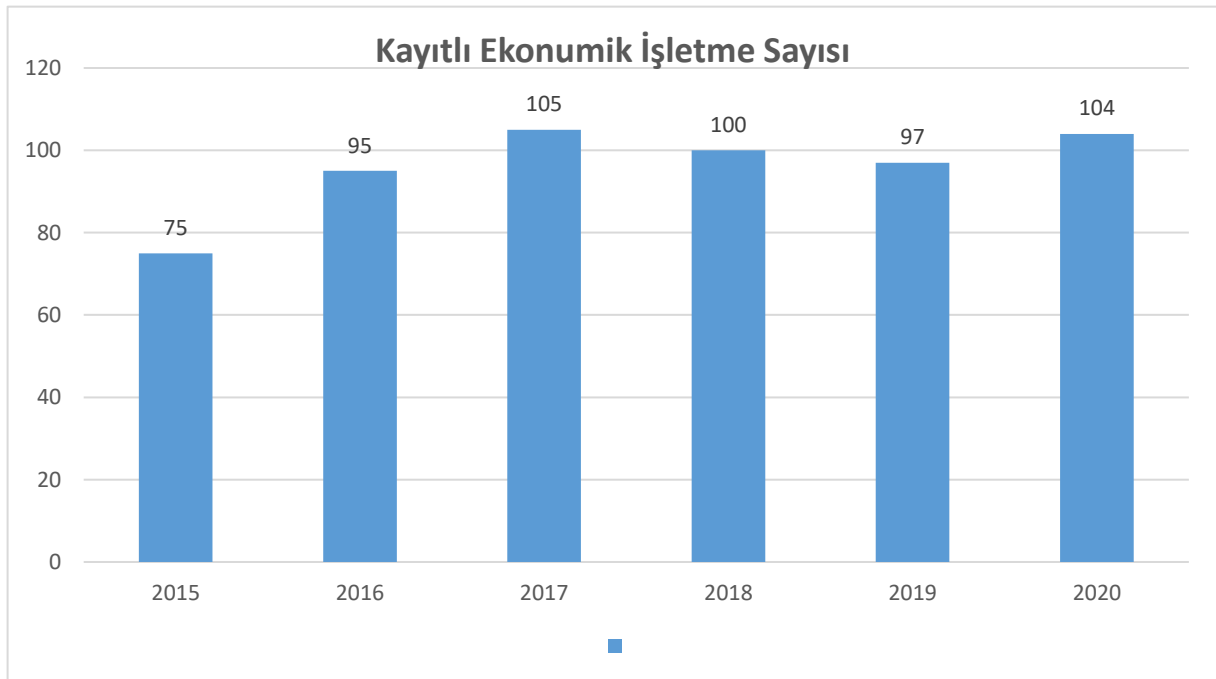
Ambalaj Cinsi	Toplanan Ambalaj Atığı Miktarı (kg/yıl)	Geri Kazanılan Ambalaj Atığı Miktarı (kg/yıl)
Plastik	-	-
Metal	-	-
Kompozit	-	-
Kağıt Karton	-	-
Cam	-	-
Ahşap	-	-
Karışık	-	-
Toplam	-	-

Adıyaman ilimizde 2019 yılında sistemde Toplanan Ambalaj Atığı miktarı ve Geri Kazanılan Ambalaj Atığı Miktarı bulunmamaktadır. Üretilen Ambalaj Miktarı Toplamı (4.135,209 kg) Piyasaya Sürülen Ambalaj Miktarı Toplamı (30.332,762 kg) ve Tedarik Edilen Ambalaj Miktarı Toplamı (244.411,00 kg) bulunmaktadır.

İlimizde 2020 yılı içerisinde kayıtlı ekonomik işletme sayısında önemli bir değişiklik olmamış toplamda 104 tane ekonomik işletme mevcuttur.

Çizelge C.33 - 2020 yılında kayıtlı ekonomik işletme sayısı
(Çevre ve Şehircilik İl Müd. 2020)

Piyasaya Süren İşletme Sayısı	97
Ambalaj Üreticisi Sayısı	5
Tedarikçi Sayısı	2

Grafik C.15 – Yıl bazında kayıtlı ekonomik işletme sayısı

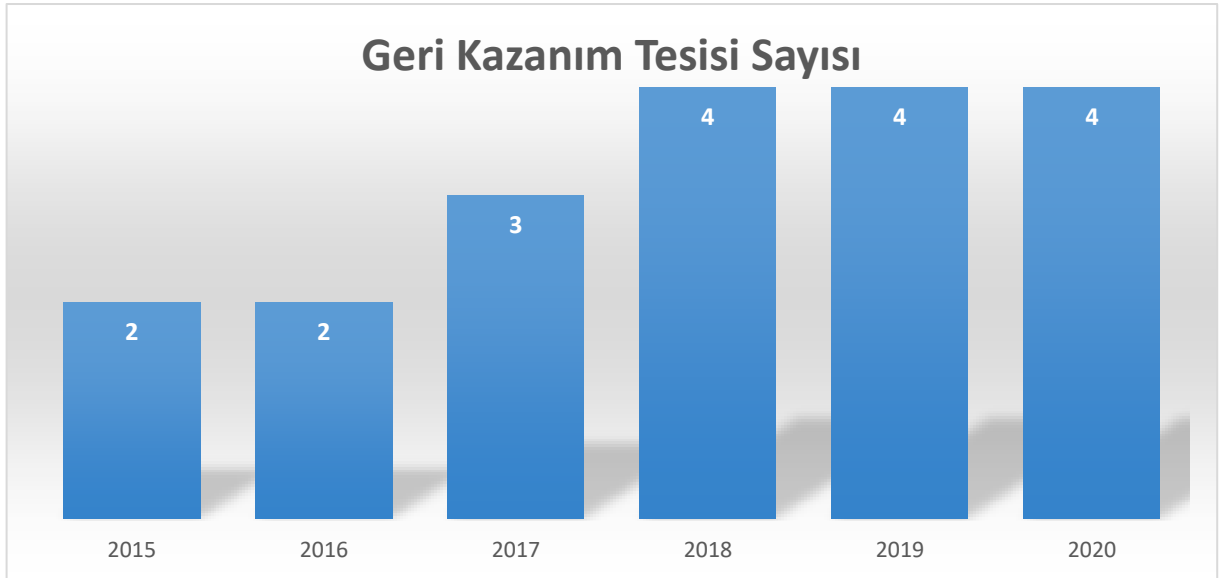
(Çevre ve Şehircilik İl Müd. 2020)

Çizelge C.34 - 2020 yılında kayıtlı ambalaj atığı toplama ayırma tesisi sayısı
(Çevre ve Şehircilik İl Müd., 2020)

Ambalaj Atığı Toplama Ayırma Tesisleri (TAT) Sayısı Toplam	1. Tip TAT Sayısı	2. Tip TAT Sayısı	3. Tip TAT Sayısı
	3	1	

Çizelge C.35 - 2020 yılında ambalaj atığı geri kazanım tesisi sayısı
(Çevre ve Şehircilik İl Müd., 2020)

Ambalaj Atığı Geri Kazanım Tesisleri (GKT) Sayısı Toplam*	Plastik Ambalaj Atığı GKT Sayısı	Kağıt- Karton Ambalaj Atığı GKT Sayısı	Cam Ambalaj Atığı GKT Sayısı	Metal Ambalaj Atığı GKT Sayısı	Ahşap Ambalaj Atığı GKT Sayısı	Kompozit Ambalaj Atığı GKT Sayısı	Tekstil Ambalaj Atığı GKT Sayısı
	3	1					

Grafik C.16 – Yıl bazında bulunan ambalaj atığı geri kazanım tesisi sayısı
(Çevre ve Şehircilik İl Müd., 2020)

Çizelge C.36 – 2020 yılında Belediyelerin Ambalaj Atık Yönetim Planı (AAYP) durumu
(Çevre ve Şehircilik İl Müd, 2020)

Belediye Adı	Nüfusu	AAYP Durumu (Var-Yok)	AAYP Onay Tarihi
Besni	77.732	Var	02.03.2018
Kahta	126.636	Var	24.02.2017
Gölbaşı	50.205	Var	15.08.2017
Gerger	17.234		
Çelikhan	15.530		
Tut	9.942		
Samsat	7.803		
Sincik	16.734		

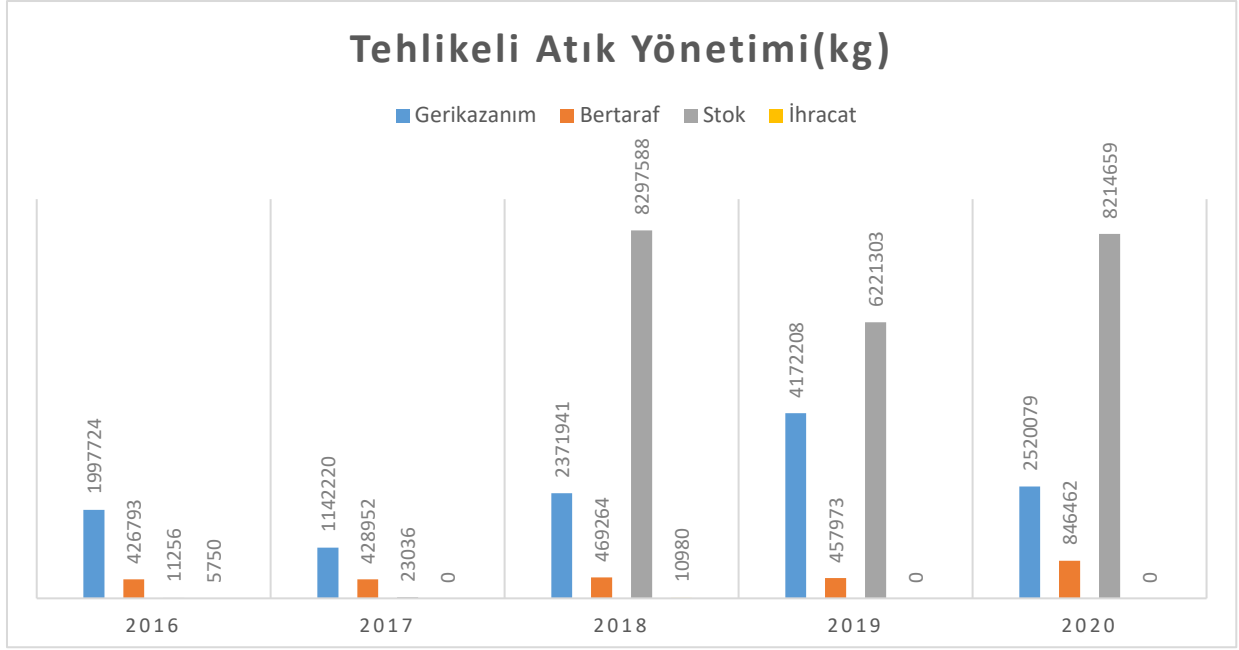
İlimizde Atık Getirme Merkezleri bulunmamaktadır.

Çizelge C.37 - 2020 yılında Atık Getirme Merkezleri ile ilgili durum
(Çevre ve Şehircilik İl Müd, 2020)

Atık Getirme Merkezi (AGM)	Sahibi	Kurucu Türü (Belediye-AVM-OSB-Havalimanı-Satış Noktası vd.)	Adresi	İzin/Onay tarihi	Atık Grupları
1. Sınıf AGM		-	-	-	-
2. Sınıf AGM		-	-	-	-
3. Sınıf AGM		-	-	-	-

C.5. Tehlikeli Atıklar

İlimizde Tehlikeli Atık İşleme Tesisi bulunmamaktadır. İlimizdeki tehlikeli atıklar lisanslı firmalar tarafından toplatılmaktadır.

Grafik C.17 – Atık yönetim uygulaması verilerine göre ilimizdeki tehlikeli atık yönetimi*
(Atık Yönetim Uygulaması ,2020)

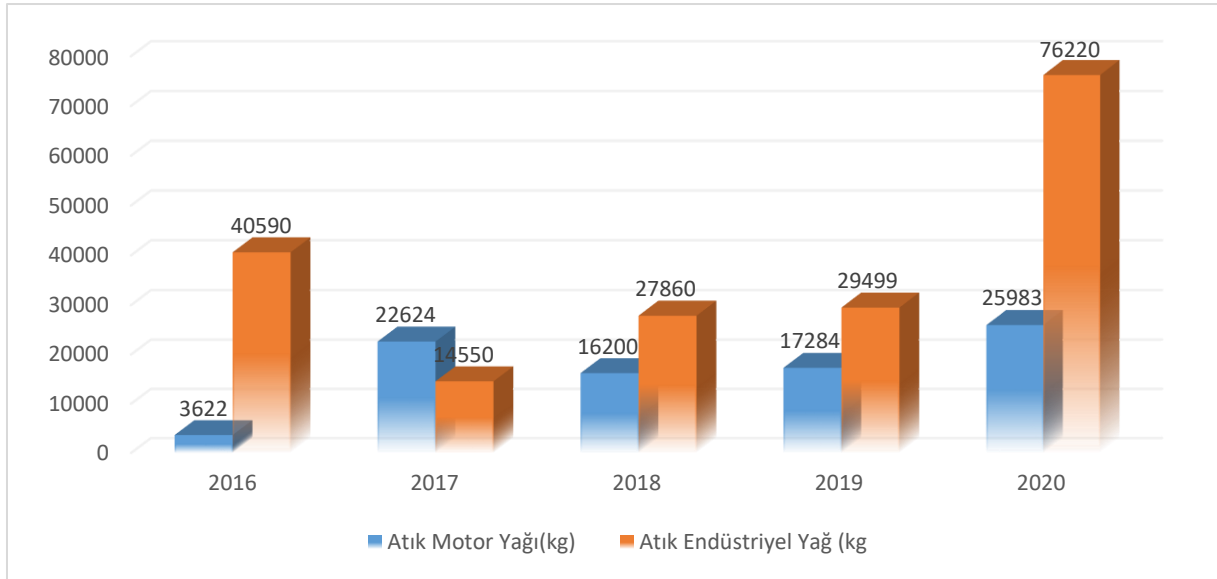
Çizelge C.38 - 2019 yılında atık işleme yöntemine göre atık miktarları*
(Atık Yönetim Uygulaması, 2020)

ATIK İŞLEME YÖNTEMİ	ATIK İŞLEME YÖNTEMİ ADI	MİKTAR (kg)
-	-	-

İlimizde Tehlikeli Atık İşleme Tesisi bulunmamaktadır.

C.6. Atık Madeni Yağlar

“Atık Yağların Kontrolü Yönetmeliği” çerçevesinde ilde gerçekleştirilen atık yağlar toplatılarak sızdırmaz depolarda biriktirilip lisanslı firmalar tarafından teslim alınıp bu konuda yetkilendirilmiş tesislere gönderilmektedir.

Grafik C.18 – Yıllar itibariyle ilinde atık madeni yağ toplama miktarları &
(Atık Yönetim Uygulaması,2020)

& Atık Yönetim Uygulamasında beyan edilen atık miktarı stok hariç olarak değerlendirilmektedir.

Atık motor yağı kodları : 13 02 04*, 13 02 05*, 13 02 06*, 13 02 07*, 13 02 08*
Atık endüstriyel yağ kodları : 12 01 06*, 12 01 07*, 12 01 10*, 12 01 12*, 13 01 01*, 13 01 04*, 13 01 05*, 13 01 09*, 13 01 10*, 13 01 11*, 13 01 12*, 13 01 13*, 13 03 01*, 13 03 06*, 13 03 07*, 13 03 08*, 13 03 09*, 13 03 10*, 13 05 06*, 19 02 07*

Çizelge C.39 – 2019 yılı için atık madeni yağ geri kazanım ve bertaraf miktarları
(Atık Yönetim Uygulaması, 2020)

Geri kazanım ^{&&} (kg)	Nihai bertaraf (kg)	İhracat (kg)	Stok (kg)
-	-	-	-

İlimizde geri kazanımı ve bertarafı yapılmamaktadır.

C.7. Atık Pil ve Akümülatörler

Çizelge C.40 – Adıyaman ilinde yıllar itibariyle toplanan atık akü ve pil miktarı (kg)*
(Atık Yönetim Uygulaması, 2020)

2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
8972	107.900	132.954	346.181	552.400	351.721	842852

*Atık kodları:

160601 Kurşunlu piller ve akümülatörler

160602 Nikel kadmiyum piller

160603 Cıva içeren piller

160604 Alkali piller (16 06 03 hariç)

160605 Diğer piller ve akümülatörler

160606 Piller ve akümülatörlerden ayrı toplanmış elektrolitler

200133 16 06 01, 16 06 02 veya 16 06 03'un altında geçen pil ve akümülatörler ve bu pilleri içeren sınıflandırılmamış karışık pil ve akümülatörler

C.8. Bitkisel Atık Yağlar

İlimizde Atık Yağ Toplama Tesisi bulunmaktadır. Bu konuda lisans almış firma da bulunmamaktadır. Bitkisel Atık Yağı bulunan firmalar kaplarda biriktirerek başka illerden lisans almış firmalar tarafından toplatılıp başka illerdeki tesislere götürülmektedir.

Çizelge C.41 – 2019 yılı için atık bitkisel yağlarla ilgili veriler
(Çevre ve Şehircilik İl Müd., 2020)

Bitkisel Atık Yağ Ara Depolama Lisansı Verilen Tesisi Sayısı ¹	Toplanan Bitkisel Atık Yağ Miktarı (kg) ²		Lisans Alan Geri Kazanım Tesisi Sayısı
	Kullanılmış Kızartmalık Yağ (20 01 26*)	Kullanım Ömrü Dolmuş Yağlar (20 01 25)	
-	10560	-420	-

¹ Bitkisel atık yağlar için 6.6.2015 tarihinden önce verilen Bitkisel Atık Yağ Geçici Depolama İzinleri dahil

² Atık Yönetim Uygulamasında beyan edilen atık miktarı stok hariç olarak değerlendirilmektedir.

C.9. Ömrünü Tamamlamış Lastikler

İlimizde 1 adet ÖTL işleme tesisi bulunmaktadır. ildeki ÖTL kendi imkanları ya da hurdacılar vasıtasıyla toplatıp bu tesiste bertaraf edilmektedir.

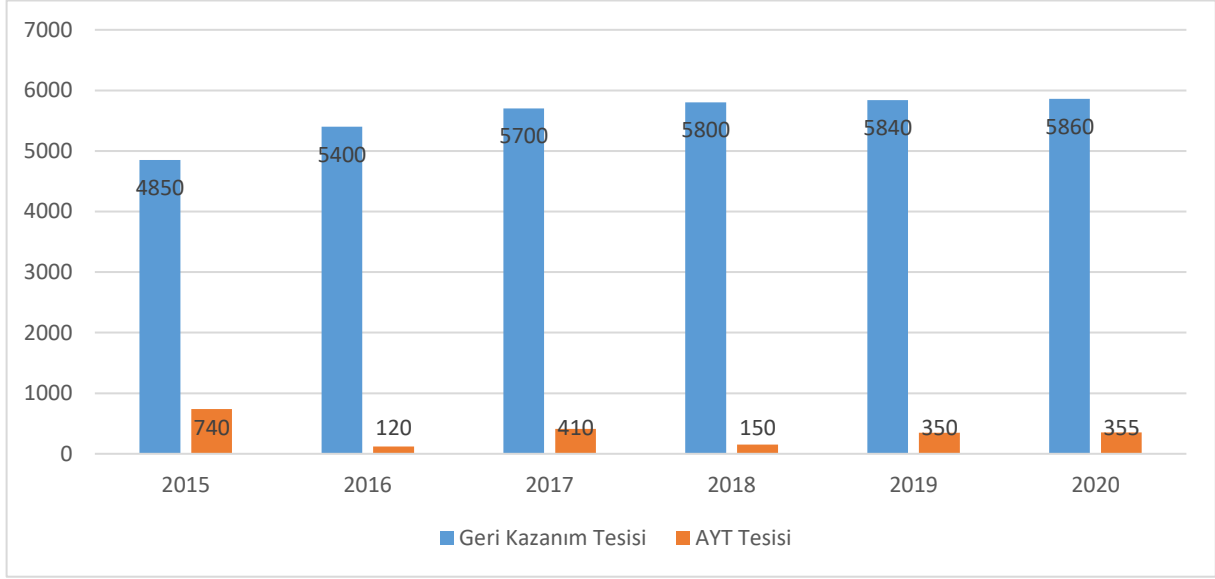
Çizelge C.42 –2019 yılında oluşan ömrünü tamamlamış lastikler ile ilgili veriler
(Çevre ve Şehircilik İl Müd., 2020)

ÖMRÜNÜ TAMAMLAMIŞ LASTİKLER (ÖTL)					
ÖTL Geçici Depolama Alanı Sayısı	Geçici Depolama Alanlarındaki ÖTL Miktarı (ton)	ÖTL Geri Kazanım Tesisi Sayısı	Geri Kazanılan ÖTL Miktarı (ton)	ÖTL Bertaraf Tesisi Sayısı	Bertaraf Edilen ÖTL Miktarı (ton)
		1	3.500		

Çizelge C.43 – Yıllar itibariyle geri kazanım tesislerine ve Atık Yakma Tesislerine gönderilen toplam ÖTL miktarları (ton/yıl)

(Çevre ve Şehircilik İl Müd., 2020)

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Geri Kazanım Tesisi	4.850	5.400	5.700	5.800	5.840	5.860
AYT Tesisi	740	120	410	150	350	355

Grafik C.19 – Yıllar itibariyle geri kazanım tesislerine ve Atık Yakma Tesislerine gönderilen toplam ÖTL miktarları (ton/yıl)

(Çevre ve Şehircilik İl Müd., 2020)

C.10. Atık Elektrikli ve Elektronik Eşyalar

İlimizde elektronik eşya toplayan tesis bulunmamaktadır. Bu konuda da her hangi bir çalışma yapan firma ve kurum/kuruluş bulunmamaktadır.

(Çevre ve Şehircilik İl Müd., 2020)

Çizelge C.44 –2020 yılı AEEE toplanan ve işlenen miktarlar

(Çevre ve Şehircilik İl Müd., 2020)

Belediyeler Tarafından Oluşturulan AEEE'nin Toplandığı Getirme Merkezleri ¹ Sayısı	AEEE'lerin Toplandığı Aktarma Merkezleri Sayısı	Getirme Merkezlerinde ve Aktarma Merkezlerinde Biriken AEEE Miktarı (ton)	AEEE İşleme Tesisi Sayısı	İşlenen AEEE Miktarı (ton)
-	-	-	-	-

İlimizde AEEE toplanan ve işlenen tesis bulunmamaktadır.

C.11. Ömrünü Tamamlamış Araçlar

Ömrünü Tamamlamış Araçların Kontrolü Hakkında Yönetmelik kapsamında ilimizde 1 adet tesis bulunmaktadır. Bu konuda ildeki tüm ÖTA toplatıp gerekli iş ve işlemleri sağlamaktadır.

Çizelge C.45 - 2020 yılı teslim alınan ÖTA sayısı

(Çevre ve Şehircilik İl Müd., 2020)

ÖTA Teslim Yerleri Sayısı	ÖTA Geçici Depolama Alanı Sayısı	ÖTA İşleme Tesisi Sayısı	Teslim Alınan ÖTA Sayısı	İşlenen ÖTA Miktarı (ton)
		1	80	90

C.12. Tehlikesiz Atıklar

Adıyaman ilimizde tehlikesiz atıkların bertaraf edildiği tesis bulunmamaktadır, Ancak Tehlikesiz Atık Toplama Tesisleri bulunmaktadır. Toplanan Tehlikesiz Atıklar başka illerdeki tesislere götürülmektedir.

Çizelge C.46 – 2019 yılı için sanayi tesislerinde oluşan tehlikesiz atıkların toplanma ve bertaraf edilmesi ile ilgili verileri

(Atık Yönetim Uygulaması, 2020)

Atık Kodu	Atık İşleme Yöntemi Kodu	Toplam (kg)
190805	-	6205000
170411	R12	9760
170411	R12	21280
170411	R12	8200
200125	R9	120

İlimizde Tehlikesiz Atıkların toplanılıp bertaraf edildiği tesis bulunmamaktadır.

C.12.1 Demir ve Çelik Sektörü ve Cüruf Atıkları

Demir ve Çelik Endüstrisinden Kaynaklanan Atıklar, 05 Temmuz 2008 tarih ve 26927 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren “Atık Yönetimi Genel Esaslarına İlişkin Yönetmelik”in Atık Listesinde; 10 02 koduyla, “**Demir ve Çelik Endüstrisinden Kaynaklanan Atıklar**” olarak belirtilen başlık altında yer almaktadır.

İlimizde Demir Çelik İşleme Tesisi bulunmamaktadır. Küçük çaplı demircilik faaliyetleri yapan işyerleri mevcuttur.

Çizelge C.47 –2019 yılı için ildeki demir ve çelik üreticileri, cüruf ve bertaraf yöntemi

(Çevre ve Şehircilik İl Müd., 2020)

Toplam Tesis sayısı	Kullanılan Hammadde Miktarı (ton/yıl)	Cüruf Miktarı (ton/yıl)	Bertaraf Yöntemi
-	-	-	-

İlimizde Demir ve Çelik üreticisi, cüruf ve bertaraf tesisi bulunmamaktadır.

C.12.2 Kömürle Çalışan Termik Santraller ve Kül

İlde kömürle çalışan termik santral bulunmamaktadır.

Çizelge C.48 –2019 yılı termik santrallerde kullanılan kömür, oluşan cüruf ve uçucu kül miktarı

(Çevre ve Şehircilik İl Müd., 2020)

Toplam Tesis sayısı	Kullanılan Kömür Miktarı (ton/yıl)	Oluşan Uçucu Kül Miktarı (ton/yıl)	Oluşan Cüruf (ton/yıl)
-	-	-	-

C.12.3 Atıksu Arıtma Tesisleri Çamurları

İlimizde Adıyaman Belediyesine ait ve Adıyaman OSB sanayine ait ve bir de Gölbaşı İlçe Belediyesine ait Atıksu Arıtma Tesisleri bulunmaktadır. SB Arıtma Çamuru Çimento Fabrikalarına gönderilmekte ve burada yakılmakta, Evsel Atık Su Arıtma tesisi çamurları ise depolanmaktadır.

C.13. Tıbbi Atıklar

İlde “Tıbbi Atıkların Kontrolü Yönetmelik” kapsamında yapılan çalışmalar olarak toplanan tıbbi atıklar Lisanslı firmalar tarafından toplatılarak il dışındaki tesislere gönderilmektedir.

Çizelge C.49 – 2020 yılında il sınırları içinde oluşan yıllık tıbbi atık miktarı

(Çevre ve Şehircilik İl Müd., 2020)

İl/ilçe Belediyesinin Adı	Tıbbi Atık Yönetim Planı		Tıbbi Atık Taşıma araç sayısı		Toplanan tıbbi atık miktarı ton/yıl	Bertaraf Yöntemi		Bertaraf Tesis Sterilizasyon/ Yakma		
	Var	Yok	Özel	Kamu		Yakma	Sterilizasyon	Belediyenin	Yetkili Firmanın	Tesisin Bulunduğu İl
ADİYAMAN	X		X	X	445,943		X		Akt Geri Dön.Atık Enr.San.Tic.Ltd.Şti.	Şanlıurfa
Besni	X		X	X	31.060		X		Akt Geri Dön.Atık Enr.San.Tic.Ltd.Şti.	Şanlıurfa
Kahta	X		X	X	137.958		X		Akt Geri Dön.Atık Enr.San.Tic.Ltd.Şti.	Şanlıurfa
Çelikhan	X		X	X	3.635		X		Akt Geri Dön.Atık Enr.San.Tic.Ltd.Şti.	Şanlıurfa
Tut	X		X	X	5.015		X		Akt Geri Dön.Atık Enr.San.Tic.Ltd.Şti.	Şanlıurfa
Gölbaşı	X		X	X	22.004		X		Akt Geri Dön.Atık Enr.San.Tic.Ltd.Şti.	Şanlıurfa
Samsat	X		X	X	1.029		X		Akt Geri Dön.Atık Enr.San.Tic.Ltd.Şti.	Şanlıurfa
Gerger	X		X	X	2.888		X		Akt Geri Dön.Atık Enr.San.Tic.Ltd.Şti.	Şanlıurfa
Sincik	X		X	X	2.667		X		Akt Geri Dön.Atık Enr.San.Tic.Ltd.Şti.	Şanlıurfa

Çizelge C.50 - Yıllara göre tıbbi atık miktarı

(Çevre ve Şehircilik İl Müd., 2020)

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Tıbbi Atık Miktarı (ton)	328,482	355,689	427,639	436,628	462714	445,943	842814

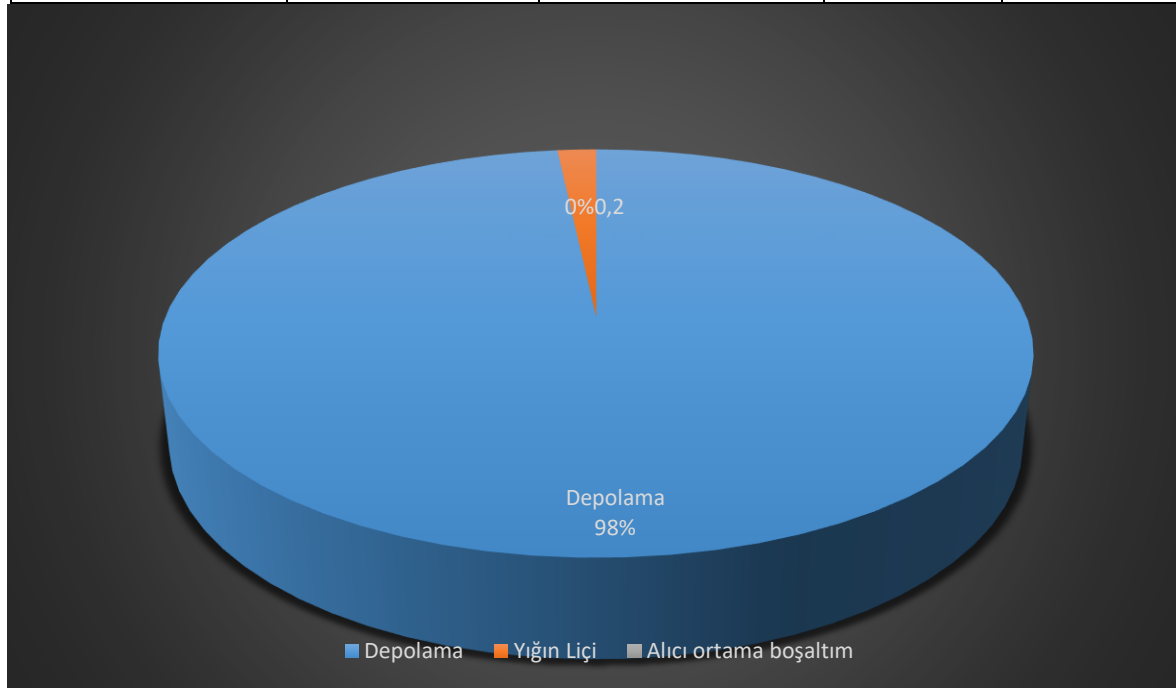
C.14. Maden Atıkları

İlde ortaya çıkan maden atıkları tesislerinde depolanılarak burada bertarafı yapılmaktadır.

Çizelge C.51 – 2020 yılında maden zenginleştirme tesislerinden kaynaklanan atık miktarı

(Çevre ve Şehircilik İl Müd., 2020)

İşlenen Cevherin Adı	Toplam Tesis Sayısı	Zenginleştirme Atığı Miktarı (ton/yıl)	Kategori A Tesis Sayısı	Kategori B Tesis Sayısı
Bakır	6	636.656,00	1	
Mangan	1	500,00		
Mangan	1	600,00		

Grafik C.23 – 2020 yılında madencilikte proses atıklarının bertarafı

(Çevre ve Şehircilik İl Müd., 2020)

	Maden Atık Depolama Tesisleri (Atık Barajı, Yığın Liçi,	İnert Maden Atık Depolama Tesisleri Sayısı	Kapatılmış ve Rehabilit Edilmiş Maden Atık Depolama	Terkedilmiş Maden Atık Depolama Sahaları
--	---	--	---	--

	Asit Üreten Pasa Depolama Alanı) Sayısı		Tesisleri Sayısı (Atık Barajı, Yıgım Liçi (Özütlemesi), Pasa Depolama Alanı)	Sayısı (Atık Barajı, Pasa Depolama Alanı)
2020	1			

C.15. Sonuç ve Değerlendirme

İlimizde atık/atık yönetimi ile ilgili il bazında Geri Kazanım ve Geri Dönüşüm tesislerinde toplatılarak bertaraf ve dönüşümü bu tesislerde sağlanılmaktadır.

Çizelge C.52 – 2020 yılı itibariyle bulunan atık işleme tesisi sayısı
(Çevre ve Şehircilik İl Müd., 2020)

Katı Atık Bertaraf Tesisi Sayısı (Belediye)	-
Lisanslı Ambalaj Atığı Toplama Ayırma Tesisi ve Geri Kazanım Tesisi Sayısı	4
Tehlikeli Atık Geri Kazanım Tesisi Sayısı	-
Atık Yağ Geri Kazanım Tesisi Sayısı	-
Bitkisel Atık Yağ Geri Kazanım Tesisi Sayısı	-
Atık Pil ve Akümülatör Geri Kazanım Tesisi Sayısı	-
Ömrünü Tamamlamış Lastik Geri Kazanım Tesisi Sayısı	1
Tıbbi Atık Sterilizasyon Tesisi Sayısı	-
Tehlikesiz Atık Geri Kazanım Tesisi Sayısı	-
Atık Elektrikli ve Elektronik Eşya İşleme Tesisi Sayısı	-
Maden Atığı Bertaraf Tesisi Sayısı	-

Kaynaklar

Atık Yönetim Uygulaması
(Ambalaj Bilgi Sistemi/Belediyesi Başkanlığı)

Ç. BÜYÜK ENDÜSTRİYEL KAZALARIN ÖNLENMESİ ÇALIŞMALARI

Ç.1. Büyük Endüstriyel Kazalar

İlimizde BEKRA kuruluşu bulunmamaktadır.

Çizelge Ç.53 – 2020 yılında BEKRA kuruluşlarının sayısı
(Çevre ve Şehircilik İl Müd., 2020)

KURULUŞ	SAYISI
Alt Seviye	-
Üst Seviye	-
TOPLAM	-

İlimizde BEKRA kuruluşu bulunmamaktadır.

Çizelge Ç.54 – 2020 yılında BEKRA bildirimleri sorgulanan kuruluş sayıları
(Çevre ve Şehircilik İl Müd., 2020)

KURULUŞ	DENETİM SAYISI
Alt Seviye	-
Üst Seviye	-
Kapsam Dışı	-
TOPLAM	-

Ç.2. Sonuç ve Değerlendirme

İlimizde 2020 yılında BEKRA olarak herhangi bir olay meydana gelmemiştir. Bu konudaki çalışmalar için gerekli önlemlerin alınması ve herhangi bir BEKRA meydana gelmemesi için İş Güvenliği Uzmanlığı konusunda uzmanlık belgesi almış kişiler tarafından gerekli önlemlerin alınması yapılmaktadır.

Kaynaklar

BEKRA Bildirim Sistemi

D. DOĞA KORUMA VE BİYOLOJİK ÇEŞİTLİLİK

D.1. Flora

Tarım ve Orman İl Müdürlüğünden herhangi bir bilgi alınamamıştır.

D.2. Fauna

Tarım ve Orman İl Müdürlüğünden herhangi bir bilgi alınamamıştır.

D.3. Ormanlar ve Milli Parklar

D.3.1. Ormanlar

Geniş Yapraklı Ormanlar	781,3 ha
Karışık Ormanlar	164,96 ha
İğne Yapraklı Ormanlar	1667,02 ha
Ormanlık alan mevcuttur	

D.3.2. Milli Parklar

Adıyaman orman alanının Adıyaman yüzölçümüne oranı % 25 tir. Nemrut Dağı Milli Parkı; Adıyaman ili Kahta ilçesi sınırları içerisinde olup 1988 yılında milli park olarak ilan edilmiştir. 13.850 ha büyüklüğündedir..

D.3.3. Tabiat Parkları

İlimiz Gölbaşı ilçesinde bulunan Gölbaşı Gölleri doğal sit alanıdır. 2,079.79 ha.'lık alana sahiptir. 12.05.2008 tarihinde tescil edilmiştir.

D.4. Çayır ve Mera

690 ha Mera Alanları bulunmaktadır

D.5. Sulak Alanlar

İlimizde Sulak Alanların Korunması Yönetmeliği kapsamında Gölbaşı ilçesinde Gölbaşı, Azaplı ve İneklı gölleri mevcuttur.

Sürekli Sulanan Alanlar 64307,6 ha'dır

D.6. Tabiat Varlıklarını Koruma Çalışmaları

D.6.1. Tabiat Anıtları

Doğanlı ınarı

D.6.2. Tabiatı Koruma Alanları

Gölbaşı Gölleeri Tabiat Parkı 2008 yılında tabiat parkı olarak ilan edilmiştir. 2080 ha büyüklüğündedir. Doğanlı ınarı Tabiat Anıtı bulunmaktadır Adıyaman ili elikhan İlçesi, Doğanlı Köyü, Meydan tepe Mevkii'nde bulunan tahmini 550 yaşında olduğu sanılan ınar Adıyaman-elikhan karayolu üzerinde olup, Adıyaman'a 40 km. uzaklıktadır.

D.6.3. Anıt Ağaçlar

Doğanlı ınarı

D.6.4. Özel evre Koruma Bilgileri

Gölbaşı Gölleeri Tabiat Parkı 2008 yılında tabiat parkı olarak ilan edilmiştir. 2080 ha büyüklüğündedir. Doğanlı ınarı Tabiat Anıtı bulunmaktadır Adıyaman ili elikhan İlçesi, Doğanlı Köyü, Meydan tepe Mevkii'nde bulunan tahmini 550 yaşında olduğu sanılan ınar Adıyaman-elikhan karayolu üzerinde olup, Adıyaman'a 40 km. uzaklıktadır.

D.6.5. Doğal Sit Alanları

İlimiz Gölbaşı ilçesinde bulunan Gölbaşı Gölleeri doğal sit alanıdır. 2,079.79 ha.'lık alana sahiptir. 12.05.2008 tarihinde tescil edilmiştir.

D.7. Sonuç ve Değerlendirme

Doğal sit alanları, Özel evre Koruma Alanları vb. alanlarda yetkili kurumlarımız tarafından gerekli denetimler yapılmakta ve bu alanların korunması için gerekli olan tüm önlemler alınmaktadır.

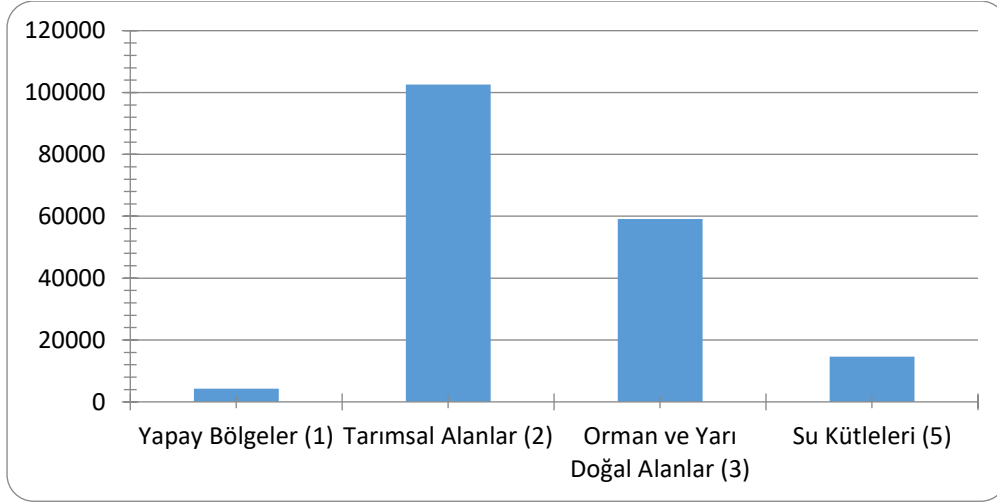
Kaynaklar

<http://www.tarimorman.gov.tr>

E. ARAZİ KULLANIMI

E.1. Arazi Kullanım Verileri

İlimizdeki arazi envanteri yapılmış ve grafite sınıflandırılarak oransal olarak belirtilmiştir.

Grafik E.24 – Adıyaman ilinde 2020 yılı arazi kullanım durumuna göre arazi sınıflandırması

(<https://corinecbs.tarimorman.gov.tr>, yıl)

Çizelge E.55 – Adıyaman ilinde arazi kullanım sınıflandırması
(<https://corinecbs.tarimorman.gov.tr>, Corine, 2020)

	ALAN BÜYÜKLÜĞÜ									
	1990		2000		2006		2012		2018	
Arazi Sınıfı	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
1) Yapay Alanlar	4.474,32	0,61	5.256,51	0,72	5.429,89	0,74	6.476,34	0,88	7789,67	1,06
2) Tarımsal Alanlar	381.841,03	51,95	357.501,43	48,63	365.117,23	49,67	366.607,81	49,87	365.925,62	49,78
3) Orman ve Yarı Doğal Alanlar	332.642,78	45,25	325.748,38	44,32	312.474,77	42,51	309.914,07	42,16	309.312,41	42,08
4) Sulak Alanlar	1.517,59	0,20	1.291,57	0,18	1.134,27	0,15	1.134,27	0,15	1.134,27	0,15
5) Su Yapıları	14.595,20	1,99	45.273,01	6,16	50.914,75	6,93	50.938,43	6,93	50.908,96	6,93
TOPLAM										

E.2. Mekânsal Planlama

E.2.1. Çevre Düzeni Planı

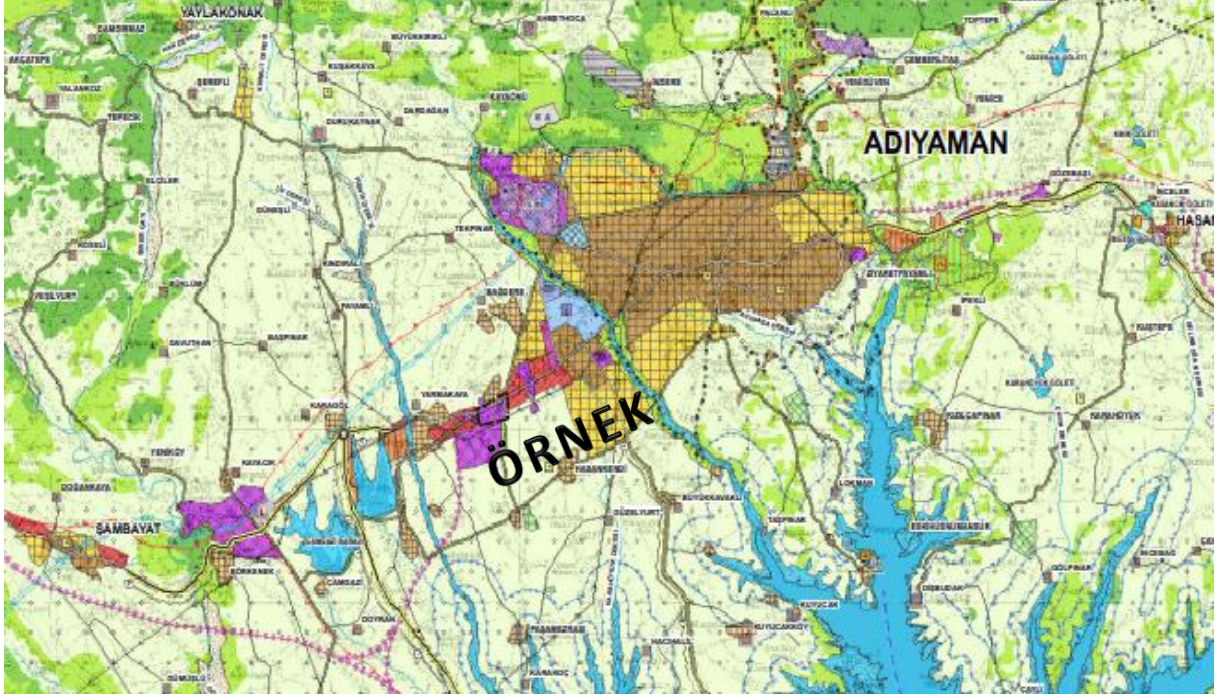
PLANIN AMACI

Bu planın amacı, “1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Yapımı Danışmanlık Hizmet Alımı İşine Ait Teknik Şartname” doğrultusunda, 2040 yılı hedef alınarak, Adıyaman Şanlıurfa-Diyarbakır Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı’nın, öncelikle Planlama Bölgesi’ndeki illeri kapsayan Güneydoğu Anadolu Projesi (GAP) olmak üzere, bölge ya da illeri kapsayan diğer üst ölçekli strateji planlarındaki kararlar çerçevesinde ve coğrafi bilgi sistemleri (CBS) veri tabanı ile ilişkilendirilerek, hazırlanmasıdır.

PLANIN HEDEFLERİ

Bölgede, “koruma-kullanma dengesini” sağlayacak genel arazi kullanım kararlarının üretilmesi. ♣ Bölgedeki gelişme potansiyelleri ile çevresel ve yerel dinamikler çerçevesinde yerleşmeler arasında kademelenmenin sağlanması. ♣ Tarım-hayvancılık, sanayi ve hizmetler sektörleri ile bu sektörlerle bağlı alt faaliyet kollarındaki gelişmelerin değerlendirmesi, yönlendirmesi ve sektörlerde uzmanlaşacak alt merkezlerin oluşturulması. ♣ Alt ölçekli planlara temel oluşturulması.

Adıyaman, batıda Kahramanmaraş, güneyde Gaziantep, güneydoğuda Şanlıurfa, doğuda Diyarbakır ve kuzeyde Malatya illeri ile komşudur. Ekonomik ve sosyal açıdan ağırlıklı olarak Gaziantep ili ile etkileşim içindedir. Şanlıurfa da, Adıyaman’ı etkileyen bir diğer önemli ildir. Adıyaman, Fırat Nehri boyunca yer alan verimli tarım toprakları büyük oranda Atatürk Barajı altında kalmış bir ildir. İlin genel arazi yapısının dalgalı ve su kaynaklarına göre yüksek olması, cazibeli sulamanın yapılamaması da Adıyaman için önemli bir dezavantaj oluşturmuştur. Terfili sulamanın gerekmesi, ilin sulama konusunda istediği oranda yatırım alamamasına neden olmuştur. Dolayısıyla, Adıyaman, GAP’ın iki önemli amacı olan “tarım ve sulama”dan beklenen düzeyde faydalanamamıştır. Buna ilaveten, Atatürk Barajı ile birlikte, Şanlıurfa ve Diyarbakır ile olan karayolu ulaşımının kesilmiş; turizm sektöründe en önemli potansiyeli olan Nemrut’un yarattığı turistik konaklama pazarına Malatya ilinin de ağırlıklı olarak girmiş ve GAP’ın cazibe merkezlerinden biri olan Gaziantep gibi, bölgesel bir merkezin etkisi altında kalmış olması, Adıyaman’ın GAP ile başlayan süreç içinde beklenen gelişme düzeyini yakalayamamasına neden olmuştur. Özetle, daha çok kendi olanakları ile gelişim göstermiş olan Adıyaman, Planlama Bölgesi’ndeki iller arasında görece dezavantajlı bir konumda bulunmaktadır.

Harita E.2 – Adiyaman ilinin Çevre Düzeni Planı
(www.cbs.gov.tr,2020)

E.3. Sonuç ve Değerlendirme

Adiyaman ilimiz daha çok kendi olanakları ile gelişim göstermiş, Planlama Bölgesi'ndeki iller arasında görece dezavantajlı bir konumda bulunmaktadır.

Kaynaklar

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı (www.csb.gov.tr.)
Adiyaman Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü

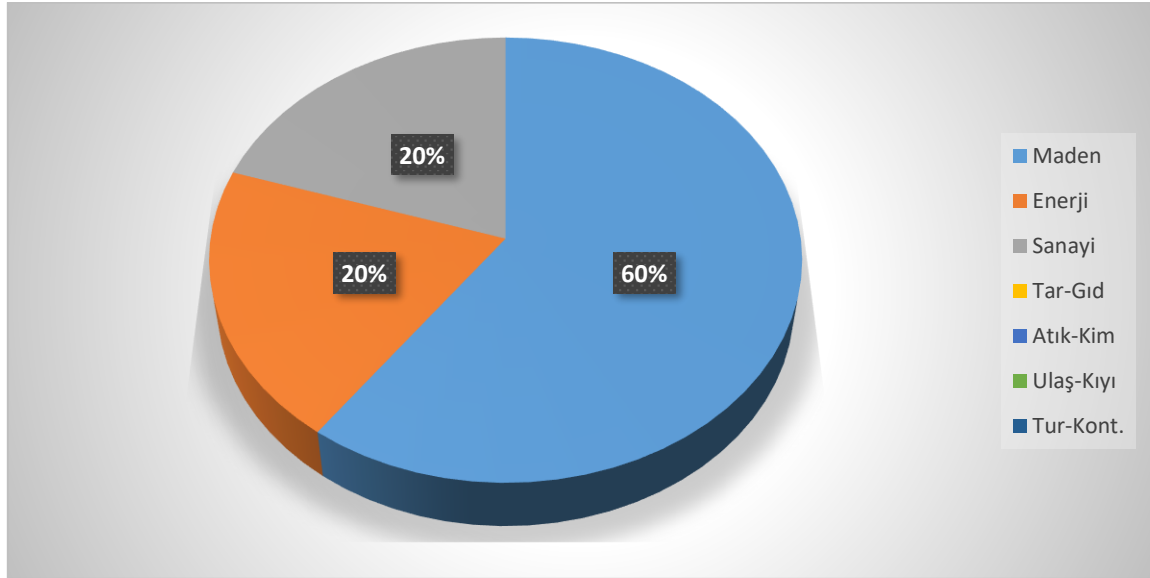
F. ÇED, ÇEVRE İZİN VE LİSANS İŞLEMLERİ

F.1. Çevresel Etki Değerlendirmesi İşlemleri

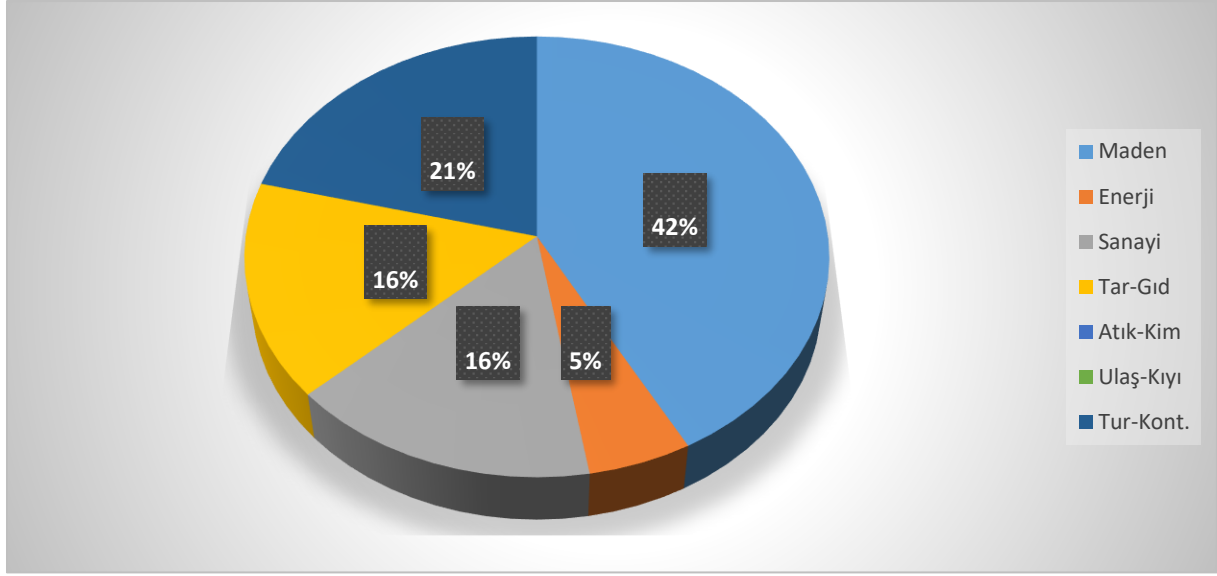
Çizelge F.56 – Bakanlık merkez ve ÇŞİM tarafından 2020 yılı içerisinde alınan ÇED Olumlu ve ÇED Gerekli Değildir Kararlarının sektörel dağılımı

(e-ÇED Yazılımı, <https://ced.csb.gov.tr/>, 2020)

Karar	Maden	Enerji	Sanayi	Tarım-Gıda	Atık-Kimya	Ulaşım-Kıyı	Turizm-Konut	TOPLAM
ÇED Gerekli Değildir	8	1	3	3			4	19
ÇED Gereklidir								
ÇED Olumlu Kararı	3	1	1					5
ÇED Olumsuz Kararı	1							1

Grafik F.25 – 2020 yılında ÇED Olumlu Kararı alınan projelerin sektörel dağılımı
(e-ÇED Yazılımı, <https://ced.csb.gov.tr/>, 2020)

Grafik F.26 – 2020 yılında ÇED Gerekli Değildir Kararı alınan projelerin sektörel dağılımı

(e-ÇED Yazılımı; <https://ced.csb.gov.tr/>, 2020)

Çizelge F.58 – Bakanlık merkez ve ÇŞİM tarafından 2014-2020 yılları arasında verilen muafiyet kararlarının sektörel dağılımı

(e-ÇED Yazılımı; <https://ced.csb.gov.tr/>, verinin alındığı 12/2020)

Maden	Enerji	Sanayi	Tarım-Gıda	Atık-Kimya	Ulaşım-Kıyı	Turizm-Konut	TOPLAM
-	8	34	21	-	-	2	65

Çizelge F.57 – 2014-2020 yılları arasında verilen iade/iptal kararlarının sektörel dağılımı

(e-ÇED Yazılımı; <https://ced.csb.gov.tr/>, 2020)

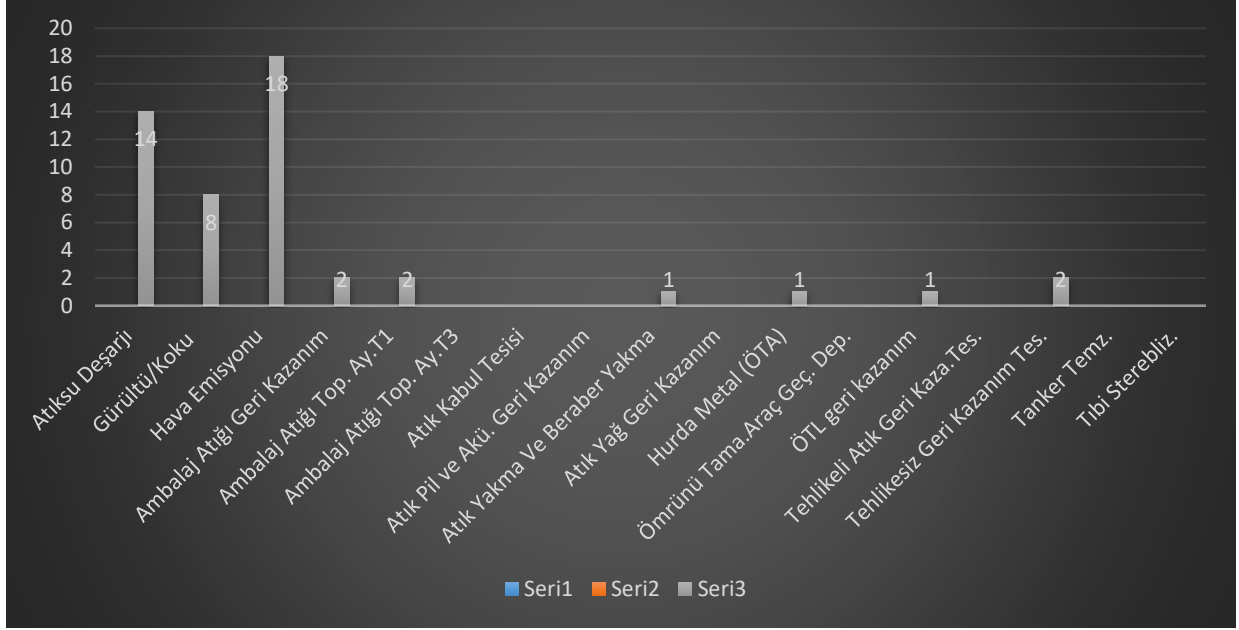
Maden	Enerji	Sanayi	Tarım-Gıda	Atık-Kimya	Ulaşım-Kıyı	Turizm-Konut	TOPLAM
5	1	4	-	-	-	-	10

F.2. Çevre İzin ve Lisans İşlemleri

Çizelge F.58 – 2020 yılında Bakanlık Merkez teşkilatı ve ÇŞİM tarafından verilen Geçici Faaliyet Belgesi ve Çevre İzin/Çevre İzin ve Lisansı Belgesi sayıları

(e-İzin Yazılımı, 2020)

	EK-1	EK-2	TOPLAM
Geçici Faaliyet Belgesi		14	14
Çevre İzin/Çevre İzin ve Lisans Belgesi		15	15
Çevre İzni Muafiyet Sayısı		20	20
TOPLAM			49

Grafik F.27 – 2020 yılında verilen Çevre İzin/ Çevre İzin ve Lisans Belgelerinin konularına göre dağılımı
(e-izin yazılımı, 2020)

F.3. Sonuç ve Değerlendirme

ÇED süreçleri ve Çevre İzin ve Lisans Belgeleri ile ilgili oluşturduğumuz Çizelge ve Grafikle alan bazında anlatılmaktadır. Görüldüğü gibi Hava Emisyonu ve Sıvı Atık alanında daha çok işletmeleri kapsamaktadır.

Kaynaklar

Adıyaman Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü
e-ÇED Yazılımı
e-İzin Yazılımı

G. ÇEVRE DENETİMLERİ VE İDARİ YAPTIRIM UYGULAMALARI

G.1. Çevre Denetimleri

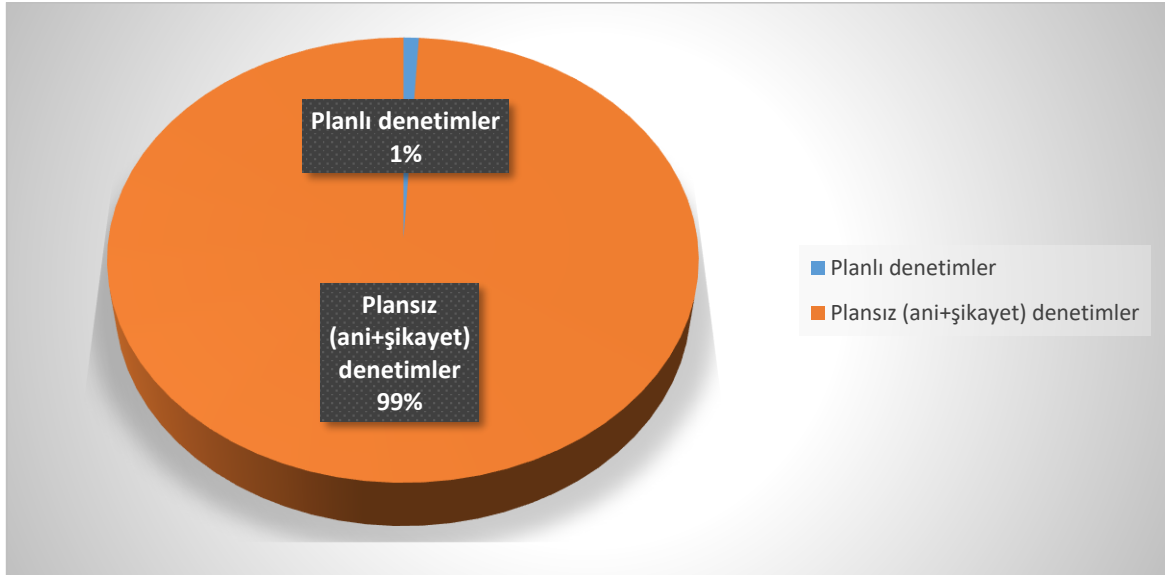
Bu rapor kapsamında denetim faaliyetleri değerlendirilirken, gerçekleştirilen denetimler planlı (rutin) ve ani (plansız-rutin olmayan) denetimler olarak ikiye ayrılmıştır. Planlı denetimler, bir ya da çok yıllık bir program çerçevesinde İl Müdürlüğü tarafından haberli veya habersiz olarak gerçekleştirilen denetimlerdir. Plansız denetimler ise;

- izin yenileme prosedürünün bir parçası olarak,
- yeni izin alma prosedürünün bir parçası olarak,
- kaza ve olaylar sonrasında (yangın ve aniden ortaya çıkan kirlilikler gibi),
- mevzuata uygunsuzluğun fark edildiği durumlarda,
- Bakanlık ya da ÇŞİM tarafından gerek görülen durumlarda,
- ihbar veya şikâyet sonrasında

ani olarak gerçekleşen ve herhangi bir programa bağlı kalınmaksızın ÇŞİM tarafından yapılan denetimlerdir.

Çizelge G.59 - 2020 yılında ÇŞİM tarafından gerçekleştirilen denetimlerin sayısı
(e-denetim yazılımı, 2020)

Denetimler	Toplam
Planlı denetimler	5
Plansız (ani+şikayet) denetimler	542
Genel toplam	

Grafik G.28 – ÇŞİM tarafından 2020 yılında gerçekleştirilen planlı ve ani çevre denetimlerinin dağılımı

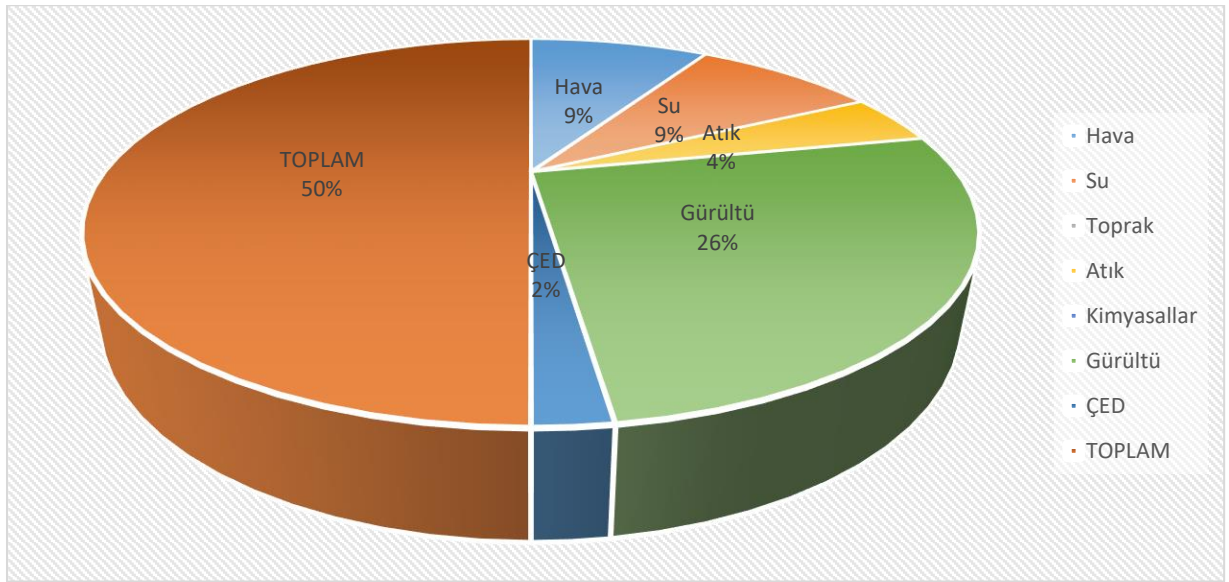
(e-denetim yazılımı, 2020)

G.2. Şikâyetlerin Değerlendirilmesi

Çizelge G.60 – 2020 yılında ÇŞİM’e gelen tüm şikâyetler ve bunların değerlendirilme durumları

(Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2020)

Şikâyetler	Hava	Su	Toprak	Atık	Kimyasallar	Gürültü	ÇED	TOPLAM
Şikâyet sayısı	4	4		2		12	1	23
Denetimle sonuçlanan şikâyet sayısı	4	4		2		12	1	23
Şikâyetleri denetimle sonuçlanma (%)	%100	%100	%100	%100	%100	%100	%100	%100

Grafik G.29 – 2020 yılında ÇŞİM gelen şikâyetlerin konulara göre dağılımı

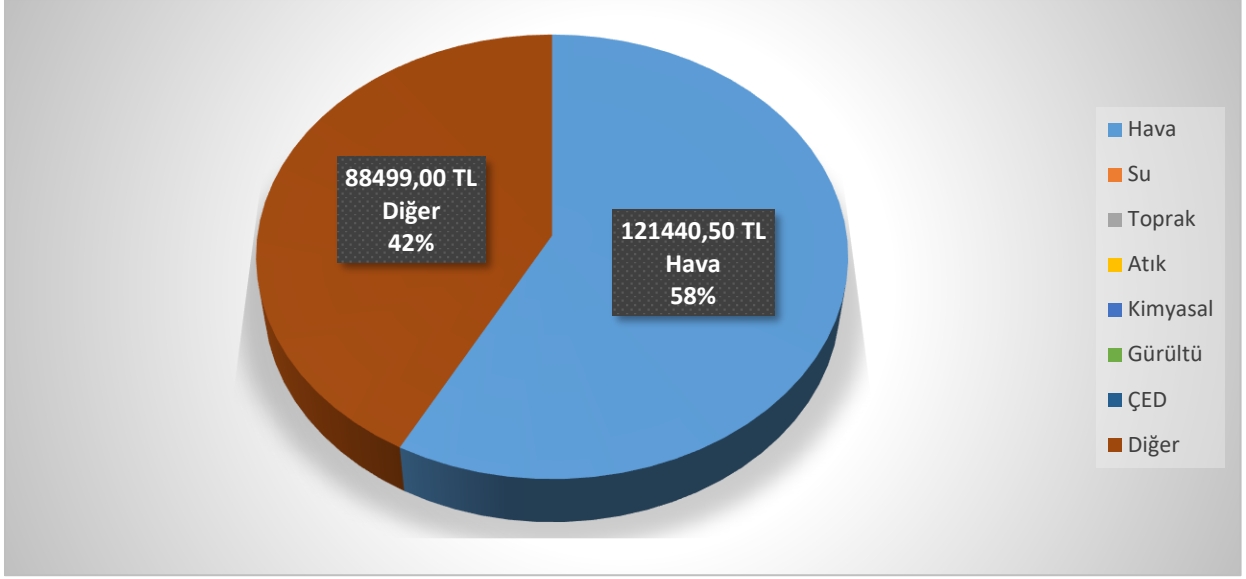
(Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2020)

G.3. İdari Yaptırımlar

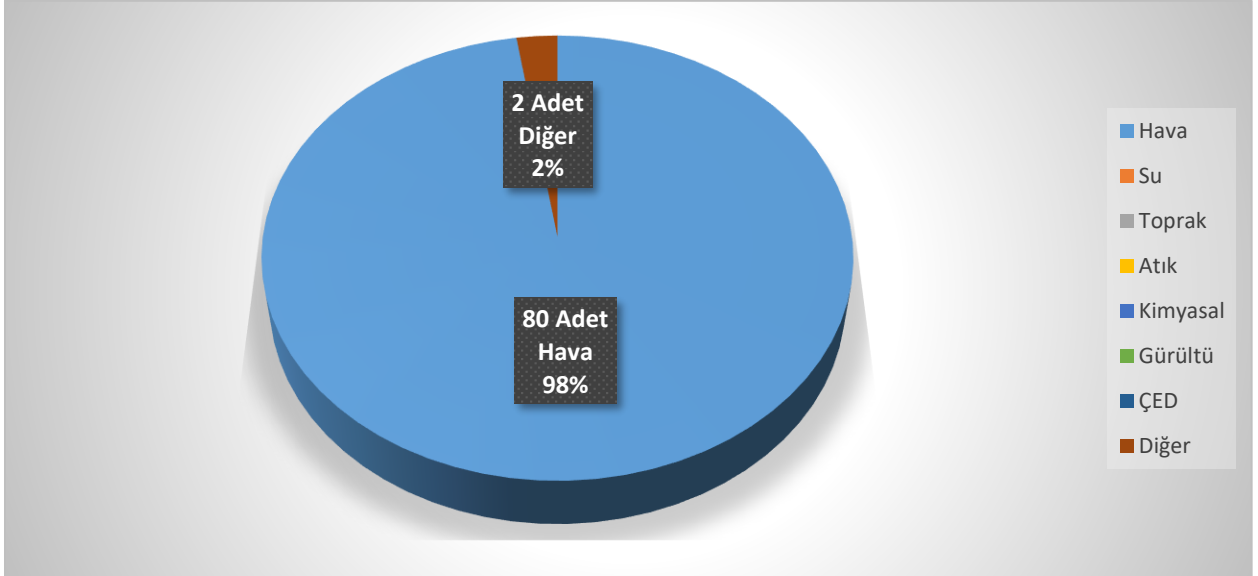
Çizelge G.61 – 2020 yılında ÇŞİM tarafından uygulanan ceza miktarları ve sayısı

(e-denetim yazılımı, 2020)

	Hava	Su	Toprak	Atık	Kimyasallar	Gürültü	ÇED	Diğer	TOPLAM
Ceza Miktarı (TL)	121.440,50							110.608,00	232.048,55
Uygulanan Ceza Sayısı	80							2	82

Grafik G.30 – 2020 yılında ÇŞİM tarafından uygulanan idari para cezaları miktarının konulara göre dağılımı
(e-denetim yazılımı, 2020)

Grafik G.31 - 2020 yılında ÇŞİM tarafından uygulanan idari para cezaları sayısının konulara göre dağılımı
(e-denetim yazılımı, 2020)

G.4. Çevre Kanunu Uyarınca Durdurma Cezası Uygulamaları

İlimizde herhangi bir işletmeye kapatma cezası verilmemiştir.

G.5. Sonuç ve Değerlendirme

Denetimler sonucunda ilimizdeki tesis ve işletmeler daha dikkatli ve hassas davranmakta bu konuda çalışmalarını titizlikle yapmaya çalışmaktadırlar.

Kaynaklar

Adıyaman Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü
e-Denetim Yazılımı

H. ÇEVRE EĞİTİMLERİ

2020 yılı içerisinde 3 okulda 290 öğrenciye ve Tut İlçe Kaymakamlığında 20 kişiye (Tut İlçesindeki Kamu Kurum personelleri) Sıfır Atık projesi hakkında eğitim verilmiş olup, pandemi nedeni ile Mart 2020 tarihinden sonra herhangi bir eğitim verilememiştir. Ayrıca 5 Haziran Çevre Haftası kapsamında 1065 adet iç mekan kutusu bastırılmış olup, kamu kurumlarına ve okullara dağıtımı yapılmıştır.

Kaynaklar

Adıyaman Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü